

Arantxa Urretabizkaia

Koaderno gorria

(pasarte bat)

KATARZYNA
SOSNOWSKA

Czerwony zeszyt
(fragment)

MARIA PACHKOVA

Червената тетрадка
(откъс)

MERILIN KOTTA

Punane kaustik
(katkend)

LAURA
LIUBINAVIČIŪTĒ

Raudonasis sąsiuvinis
(ištrauka)

DESERRIA ITZULTZEN

BSS2015.EL

Arantxa Urretabizkaia

Koaderno gorria (pasarte bat)

Czerwony zeszyt (fragment)

Червената тетрадка (откъс)

Punane kaustik (katkend)

Raudonasis sąsiuvinis (ištrauka)

Jatorrizko izenburua: *Koaderno gorria*. © Erein, 1998. Pasarte bat.

© Arantxa Urretabizkaia, 1998

© Itzultzaileek, itzulpenena

Diseinua eta maketa: Jose Luis Agote

ISBN: 978-84-617-6377-1

Argitaratzailea:

EIZIE

Zemoria, 25

20013 Donostia

www.eizie.eus

Aurkezpena

*Deserria itzultzen** izeneko itzulpen mintegiak emandako fruituen uzta duzu hau, irakurle (Idazleak itzultzaileen lantegian – 2016). Hemen bildu ditugu bost literatur itzultzailek —Itzultzaile Berriak taldekoek— 2016ko udaberrian zehar ondu eta mintegiaren hiru egunetan findu zituzten itzulpenak. Horrenbestez, Arantxa Urretabizkaiaren *Koalderno gorria* liburuko pasarte batzuk besterrirantz abiatu dira, itsasora botatako botila mezudunen tankeran, beste hizkuntza batzuen doinuak hartuta (poloniera, bulgariara, estoniera eta lituaniera).

Enbaxadore finen eskutik itsasoratu baitira, ziur gaude mezu-hartzaile ugari kausituko dituztela iparraldeko portu horietan, eta oraindik sumatzen ez ditugun oihartzunak eragingo.

Irits daitezela zugana ere, irakurle, eta urrun eraman zaitzatela.

Edo gugana ekarri.

Itziar Otegi, mintegiaren koordinatzailea
Donostia, 2016ko udazkena

Wprowadzenie

Czytelniku, Czytelniczko, trzymasz w ręku jeden z owoców warsztatu *Tłumaczyć wygnanie** (Pisarze i Ich Tłumacze

* Informazio gehiago mintegiari buruz (euskaraz, gaztelaniaz eta ingelesez): http://www.eizie.eus/Jarduerak/itzultzaile_berriak/lantegia

* Więcej informacji o warsztacie (po baskijski, hiszpańsku i angielsku): http://www.eizie.eus/Jarduerak/itzultzaile_berriak/lantegia

2016). Zebraли́my tu prace czterech tłumaczek literatury, biorących udział w programie Nowi Tłumacze (Itzultzaile Berriak). Przekłady te powstawały wiosną 2016 roku i przybrały swą ostateczną postać podczas tego trzydniowego warsztatu, w którym wzięła udział także autorka, Arantxa Urretabizkaia. Fragment jej *Czerwonego zeszytu* stał się jakby wrzuconą do morza butelką z zamkniętą w środku wiadomością, którą odczytać można w innych językach (polskim, bułgarskim, estońskim i litewskim).

Wiadomość napisana została sprawnymi rękami ambasadek, więc z pewnością znajdzie w tych północnych portach wielu odbiorców i zyska swoisty oddźwięk.

Mamy nadzieję, że wiadomość dotrze także do Ciebie i wywoła ciekawość nowego. I być może przyciągnie Cię do naszych stron.

Itziar Otegi, koordynatorka warsztatu,
Donostia-San Sebastian, jesień 2016

Представяне

Представяме ви резултат от работата на преводаческото ателие *Прежеждане на изгнанието*.^{*} Дължим го на труда на участничките в програмата “Itzultzaile Berriak” („Нови преводачи”) – преводите са осъществени по време на тяхното пребиваване в Страната на баските; започнати през пролетта, те са обогатени по време на ателието в сътрудничество с писателката Аранча Уретабиская. Така, откъс от романа *Koaderno gorria* (*Червената тетрадка*) предприема своето многоезично странстване отвъд моретата, като затворено

^{*} Повече информация за ателието (на баски, испански и английски): http://www.eizie.eus/Jarduerak/itzultzaile_berriak/lantegia

в бутилка послание, под звуците на пет мелодии (на баски, полски, български, естонски и литовски).

Пуснати във водата от ръката на отлични посланички, няма съмнение, че те ще намерят прием в новите пристанища, където ще хвърлят красиви отблясъци.

Надяваме се, скъпи читателю, скъпа читателко, че ще достигнат и до вас и ще ви помогнат да пътувате и по-надалеч. Или да дойдете по-близо до нас.

Ициар Отеги, координаторка на ателието
Доностия-Сан Себастиан, есента на 2016

Tutvustus

Teie ees on tõlketöötaja *Deserria itzultzen* (*Tõlkida pagendust*)* tulemus. Töötöast võtsid programmi *Itzultzaile Berriak* (*Uued tõlkijad*) raames osa kaheksa tõlkijat eri maadest. Neli neist tõlkisid 2016. aasta kevadel katkendi raamatust *Koaderno gorria* (*Punane kaustik*) ning viimistlesid seda ühisel, kolmepäevasel seminaril Baskimaal koos Arantxa Urretabizkaiaga. Nii alustabki üks osa raamatust oma baski-, poola-, bulgaaria-, eesti- ja leedukeelset ränna-
kut üle mere nagu kiri pudelis.

Meil ei ole kahtlust, et pudelisse peidetud kiri jõuab põhjapoolsetesse sadamatesse, kus keegi selle üles korjab. Sõnumi heitsid merre oivalised suursaadikud ja kindlasti pälvib see järelkaja.

Armsad lugejad, loodame, et katkend jõuab ka teieni ja viib teid kaugemale rändama. Või toob hoopis lähemale Baskimaale.

Itziar Otegi, tõlketöötaja koordinaator
Donostia, 2016. aasta sügis

* Rohkem teavet tõlketöötaja kohta (baski, hispaania ja inglise keeles): http://www.eizie.eus/Jarduerak/itzultzaile_berriak/lantegia

Pristatymas

Šie tekstai - tai literatūriniai vertimai, ruošti seminarui „Versti egzilyje“*. Tekstai, versti keturių literatūros vertėjų, dalyvavusių „Naujųjų vertėjų“ programoje, pradėtoje Baskų krašte, programai prasidėjus pavasarį ir galutinai nušlifuoti vertėjų dirbtuvėse, bendradarbiaujant su pačia rašytoja, Arantxa Urretabizkaia. Štai taip, knygos „Raudonasis sąsiuvinis“ („Koaderno gorria“) ištrauka pradeda savo daugiakalbę kelionę per įvairias jūras, lyg žinutė butelyje, skambant keturiomis melodijoms (lenkų, bulgarų, estų ir lietuvių). Žinant, kad žinutės į jūras buvo pasiųstos puikų ambasadorių, jos neabejotinai atras savo skaitytojus kituose, šiauriniuose uostuose ir sukels nuostabius atgarsius. Tikimės, skaitytojau, kad atplauks ir pats tave bei leis tau klajoti toliuose. O galbūt leis pažinti ir mus pačius.

Itziar Otegi, dirbtuvių koordinatore
Donostija,
2016 metų rudenį

* Daugiau informacijos apie dirbtuves (ispanų, baskų bei anglų kalbomis): http://www.eizie.eus/Jarduerak/itzultzaile_berriak/lantegia

AURKIBIDEA

Koaderno gorria (pasarte bat)	9
ARANTXA URRETABIZKAIA	
Czerwony zeszyt (fragment)	29
KATARZYNA SOSNOWSKA	
Червената тетрадка (откъс)	49
MARIA PACHKOVA	
Punane kaustik (katkend)	71
MERILIN KOTTA	
Raudonasis sąsiuvinis (ištrauka)	89
LAURA LIUBINAVIČIŪTĖ	

Koaderno gorria

(pasarte bat)

Arantxa Urretabizkaia

“Ez nituen nire indarrak ondo neurtu, ez, baina ezta etsaia-
renak ere. Eta orain bai, orain bat-batean sartu behar dut
punturik zailenean. Ordubete falta zait edo gelditzen zait,
gaurko aukera aprobetxatu nahi badut. Beraz, beldurra-
ren beldurrez luzamendutan ibili ondoren, itsaso hotzera
buruz salto egiten duenaren antzera, guri egin zigutenaren
atarian sartuko naiz.

“Hasi berria zen otsaila eta neguak betiko zirudien
gure artean, lurrak eguzkirako bidea ahaztu izan balu be-
zala. Bakarrik nengoen etxean, gripe antzeko zerbaitek
jota. Zuek ikastolan, aita Madrilen, noizean behin egiten
zituen ikastaro horietako batean. Goiz erdia zen abisua
jaso nuenean eta, ohean banengoen ere, zalantzarik gabe
bete nuen agindua. Minutu batean kalean nengoen, anora-
karen txanoa jantzita, poltsa bizkarretik zintzilik. Eta ez
naiz sekula itzuli.

“Gurutzatu nuen kalea eta parkea zeharkatu nuen
ondoren, euripean. Errepide ertzeko kabina batetik deitu
nion amonari. Agian berandu ibiliko nintzela eta ezer es-
katu baino lehen esan zidan bera joango zela zuen bila.
Ondo ote nengoen ere galdetu zidan, eta kosta egin zi-
tzaidan zertaz ari zen ulertzea. Aginduarekin batera seko
ahaztu zitzaidan gripearena.

“Zuk, Miren, bost urte eta zuk, Beñat, bi. Ez nituen
orduan holako kontuak egin, pentsatzen nuen ordu gutxi-
ko gauza izango zela, lotarako itzuliko nintzela.

“Besterik gertatu zen, ordea. Alde egin behar izan nuen eta zuen aita ados egon zen. Babesa besterik ez zidan eman, Madriletik korrika eta presaka etorri ondoren. Iparraldean nengoen, noski, etsaiarengandik salbu, eta horixe esan zidan, lasai egoteko, umeak ondo zeudela, amonak musurik beroena bidaltzen zidala eta, gainera, laster baretuko zirela urak eta orduan oporretara joango ginela laurok, eguzki bila, tragu txarrak ahazteko. Haren bizkarran egin nuen negar lehenengo aldiz abisua jaso nuenetik. Ezetz, ez nuela negarrik egin behar, ez zela luzarorako izango, eta nik baimena eman bezain laster ekarriko zituela umeak nik esandako lekura.

“Esana dut neguak betiko zirudiela, baina ez, hamabost egunen buruan udaberria zen nola zeruan hala lurrian, zuek berriro ikusi zintuztedanean. Bi aste eskas pasa ziren eta urteak aroa aldatu zuen bezala, zuek handitu egin zineten, heldu. Zuk, Miren, ilea atzean bildurik zenuen, niri gustatzen zitzaidan bezala, eta ez zegoen muki aztarnarik zure aurpegian, Beñat, negarrez hasi zinen arte.

“Etxe bat utzi ziguten bi egun eta gau bat egiteko, eta tokia guztiontzat arrotz bazen ere, elkartu bezain laster jarri ginen, laurok, ohiko jarreran, neguko igande arratsalde bat balitz bezala. Zuk, Miren, zergatik ez nintzen etxera itzultzen galdetu zenidan, eta aitak okertu egin zuen ahoa, aldez aurretik horrelakorik ez aipatzeko esan balizu bezala. Nik esplikatu nizun polizia gaizto bat zebilkidala atzetik, baina ezingo ninduela harrapatu. Esplikazioa ez zen zuen aitaren gustukoa izan, istantean igarri nion begiradana, baina utzi egin zidan aurrera egiten.

“Zuk, Miren, esan zenidan nirekin gelditu nahi zenuela eta ez zenidala inolako enbarazurik egingo. Zaindu egingo zaitut, esan zenuen, eta nik ez nuen entzundakoa txantxetan hartu. Gezurra dirudi eta, segur aski, ez da sentikizunik aproposena, baina ia jaio zinenetik gehiago sentitzen nuen zaintzen ninduzula, zaintzen zintudala bai-

no. Nik ez nekien zer erantzun eta hitzen orde z besoak zabaldu nizkizun. Besarkaturik geundela esan zuen zuen aita berak alde egin behar zuela, ezin zuela gurekin gelditu, ez naiz ondo gogoratzen zergatik. Gerora askotan galdetu diot neure buruari zergatik ez zen aita gurekin egon egun haietan, baita benetan alde egin ote zuen ala nik zentsuratu ote dudan haren irudia. Ez dut erantzunik aurkitu, baina nire bertsioa kontatzen ari naiz, nire egia, gezurrak nire gogoaren kontra gertatutako istripuak izango dira.

“Etxeak sukalde ederra zuen, amonarenean oraindik ere egongo denaren antzekoa, eta han egon ginen luzaroan, hiruron afaria prestatzen, berriketan, kontu kontari, gela gure egin arte. Gero, afalondoa, dutxatu eta zuzenean oheratu ginen. Fresko egiten zuen sukaldetik kanpo eta, gainera, Beñati begiak erortzen zitzaizkion. Bazegoen bi oheko gela, baina zuk, Miren, berehala esan zenuen hobeto egingo genuela lo hirurok batera ohe handian. Horixe egin genuen eta ohera sartzerakoan pentsatu nuen aitari etxeko maindire batzuk eskatu behar nizkiola horrelakoe-tarako.

“Zuk, Miren, ez zenuen lo hartu nahi, baina zu, Beñat, sekula ez bezala gelditu zinen lo zerraldo, kolpez, ohe bazterrean, behatz lodia ahoan. Miren eta ni berriketan hasi ginen, elkarri ipuinak kontatzen. Zure irakasleen ustetan, zerbaitetan bazinen besteak baino aurreratuago, horretan zen, hizketan. Gau hartan, mantak kokotseraino igoak, mahai txikiko argi gorrikkaren babesean, sortu zen gerora antzerki izena izango zuen jolasa. Gu ez ginen gu, beste batzuk baizik. Lehenengo txanda hartan ni hartz ama nintzen eta zu hartz kumea, sekula santan eta ezertarako banatzen ez ziren ama-alabak.

“Hartz kumeak hartu zuen lo halako batean eta argia itzali baino lehen pentsatu nuen antzerki moduan azaldu zenidala zuzenean ezkutatutakoa. Ahopean esan nizuen,

bioi, laster itzuliko nintzela etxera, segur aski ikastaroa bukatu baino lehen.

“Gero, oheari buelta eman eta zure ondora joan nintzen, Beñat. Kendu nizun behatza ahotik eta besoetan hartu zintudan, ordurako Mirenekin ezin nuen bezala. Berobero zeunden, pijamaren azpian, baina ez sukarra duenaren antzera, ez, justu besarkada samurrago egiteko behar dena. Agian beroarena da bizien dudan sentipena. Musu eman eta sudurretik kokotsera bitartean biribil bero bat sentitzen nuen eta askotan pentsatu dut hori izan daitekeela arima, bizitza edo maitasuna, geroztik ezagutu ez dudan berotasun goxo hori. Zuek galduz gero ez dut sekula beste umerik ukitu nahi izan. Begiratzen nituen, galdetzen nuen adina eta nolakoak izango zineten asmatu nahian saiatzen nintzen, baina ukitu gabe.

“Hurrengo goizean otsoak izan ginen, eta Beñatek ere hartu zuen parte, baina ez luzaroan. Berehala asperetzen zinen joko batez, minutu gutxiren buruan, eta orduan beste zerbait egiten zenuen, beti berrikuntza bila. Hartzen zenuen edozein jostailu edo tresna, bazirudien ez zegoela munduan gauza hoberik, eta bertan behera uzten zenuen minutu gutxiren buruan, bigarren edo hirugarren jostailua hartzeko.

“Harrezkero, zuk eta nik, Miren, bestiario osoa errepasatu genuen elkarrekin, ni beti ama eta zu beti umea, kume txikia, jaio berria askotan. Baina hori antzerkira jolasten ginenean bakarrik gertatzen zen, hortik kanpo zuri, Miren, handiarena egitea gustatzen baitzitzaizun, helduarena.

“Ezin omen nuen etxera itzuli, eta luze egiten zitzaizkidan asteak. Zuen aitak esaten zidan ez nuela hainbeste presa izan behar, ez zela nire burua arriskuan zegoen bakarra, uda pasatakoan ikusiko genuela, laster berak eta umeak oporrak izango zituztela. Ez ditut elkarrizke-

ta haietan aipatutakoak hitzez hitz gogoratzen, baina bai zuen aitak bidali zizkidan mezuak edo, gutxienez, nik antzeman nituenak. Zuek hartu eta airean desagertu baino lehen abisurik bidali ote zidan jakin nahirik errepasatu ditut hamaika aldiz, ezertxo ere aurkitu gabe.

“Uda heldu baino lehen beste etxe asko ezagutu genuen, eta batzuetan zuen aita ere gurekin gelditzen zen. Ez ziren sekula hamabost egun zuekin egon gabe pasa, eta ikastaroaren bukaerarekin batera nirekin lau egun pasa zenituzten.

“Gero, heldu zen pinudiko eguna, laurok kanpinean pasatako aste baten buruan. Opor haietan, zuk, Miren, kate bat ekarri zenuen lepotik zintzilik, amonak oparitutakoa. Katetik eskegita zilarrezko kutuna, tapa eta guzti. Eta taparen azpian ni, nahitaez taldean egindako argazki batetik ebakia, irribarrez”.

Puntu honetan uzten du L-k koadernoan ondoko mahai-txoan eta begiak itxi egiten ditu. Pentsatzen du bera ere Beñat txikia zenean bezalakoxea dela, maiz sentitzen duela jarduera aldatzeko gogoia, lorez lore ibiltzekoa, aitaren esanetan; heldutasunera sekula iritsiko ez den umea, ustez bikote zuenaren hitzetan. Badaki orrialde gutxi falta zaiola koadernoan amaitzeko eta iruditzen zaio azken txanpan sartu aurretik mugitu egin behar duela, gorputzak horixe agintzen diola.

Zutitu da, begiratu du erdi jaitsirik dauden pertsiaren zirrikituetatik, han azpiko trafikoa. Ispilu aurrean ilea ondo lehortzen ari zaiola egiaztatu ondoren, leiho ondoko bazterrean zain duen jarlekua begiratzen du. Ordulariak denborarik ez galtzeko adierazten dio.

Azkenean, koadernoan hartu eta ohe gainean etzaten da, ahozpeztan.

“Heldu zen zuek etxera eta ni izenik ez zuen lekura itzul-
tzeko garaia. Zuen aita eta biok hurrengo astebururako
gelditu ginen, biok bakarrik, umerik gabe, esan zuen, bi-
kote ere bagarela ahaz ez dezagun. Ez zen tximistarik erori
ez itsasorik erdibitu. Ordurako ohituraren itxura hartzen
hasia zen tristura, zuekiko etenak eragiten zidan mina. Ha-
mabost egun gehiegitxo iruditu zitzaizkidan, baina onartu
egin nuen zuen aitaren plana.

“Eta urtu egin zineten espazioan, aurreabisurik gabe,
ni etxetik kanpo eta katigu nengoen bitartean. Zuen aita
ez zen agindu bezala etorri, eta hasieran pentsatu nuen oz-
toporen bat sortuko zela, poliziarekiko zerbait edo zuen
gaixotasunen bat. Zapuztu egin nintzen, baina inondik ere
ez larritu. Beste zazpi egunetan zain egon eta kitto.

“Handik gutxira, ordea, onartu behar izan nuen sor-
tutako oztopoa gaindiezina zitzaidala, desagertu egin zi-
netela aita eta zuek, amonak berak ez baitzuen zuen berri.
Edo hori jakinarazi zidan, idazkera dotorez idatzitako gu-
tun batean. Nire semeak lapurtu egin dizkigu, idatzi zuen,
eta zerbait jakin bezain laster bidaliko zidala abisua.

“Handik zazpi urtetara zuen aitak Venezuelatik Ga-
bon karta bidali zuen arte. Bitarte horretan denetatik pasa
zait burutik, betirako zirudien hutsunearen sustraien bila.
Hilda zeundetela, hirurok, aitak zuek hil zintuztela, ez da-
kit. Agian aztertu ez nuen hipotesis bakarra zen zuzena.

“Urteotan askotan irudikatu izan dut botila baten ba-
rruan mezua sartu eta itsasoak zuengana eramango zuela,
gutxienez zuregana, Miren, haurtzarotik zerbait gelditu
bazaizu, zera hori itsasoa izango delako. Ehunka botila
bota ditut botilarik bota gabe. Gero, batzuetan pentsatzen
nuen heldu zela nire mezua hondartza bero eta luze batera
eta han gelditzen zela zuen zain. Bestetan, kristala txirtxi-
latu egiten zen arroken kontra eta mezua uretan galtzen.

“Itzuliko zaizkit, errezatu dut egunero ugaritan, bu-
disten antzera, adin nagusiarekin batera itzuliko zaizkit,
eta itxaropena ez zait sekula erabat desagertu. Gezur han-
dirik gabe esan dezaket horrek mantendu nauela bizirik:
behin baino gehiagotan sumatu dut hiltzeko gogoia, baina
momenturik ilunenetan ere, iruditzen zitzaidan ezin nuela
horrela hil, non zineten jakin gabe, nire bizitzaren kon-
darrak zuena indartzeko eta sendotzeko behar zuela; ezin
nintzela, besterik gabe, ezerezean galdu.

“Eta hemen nago, zehazki non ez badakit ere, zuen
aitak bahitu zintuztenean bezain katigu, baina ez betiko.
Luze joko du, ez baita erraza satellite baten norabidea al-
datzea, baina gaurtik aurrera nire bizitzak ez du beste hel-
bururik.

“Oroitzapenak oroitzapen, egiaren nire zatitxoa kon-
tatu dizuet. Orain badakizue nor zineten eta baita ere be-
tiko zain naukazuela. Besterik ezean, zuen ondoan hil nahi
nuke, bere hostoak inguruko lurra aberasteko erabiltzen
dituen zuhaitzaren antzera. Ez, ordea, zuek besarkatu bai-
no lehen, zuen usaina eta beroa gutxienez behin dastatu
baino lehen.

“Laster arte, laztanak, bihotz ederrak. Elkar ikusi
bitartean, utzi arrastoak zuen bidean, markaidazue zuen
nondik norakoa, koaderno hau daramanak esango dizue
nola.

Ama”.

Uste zuenaren kontra, koaderno bukatzerakoan ez zaiz-
kio begiak malkotzen. Pena izugarriak lokartu dio gogoia,
ez bada umeengana joan eta Amak nahi lukeen besarkada
emateko agintzen dion ahotsa. Ez du, noski, horrelakorik
egiten. Pixka batez aurpegia maindirearen gainean jartzen
du, kizkurrez arduratu gabe. Gero, jaiki eta, presarik gabe,

jantzi egiten da. Gelatik atera baino lehen ezkutatu egiten du koaderno gorria, armarioaren atzealdean.

Oinez abiatzen da agindutako kafetegira, plano eskuetan, alpreta arinak soinean eta zapata berriak poltsaren barruan. Bero egiten du, baina haizeak eramangarriago egiten du giroa.

Lehenengo kilometroa, hoteleko kalea zeharkatu bezain laster, autobide baten azpitik egin behar du. Han, zerruan, gutxienez hamar pisu gorago, motorren soinuak trumoi urruna dirudi. Sei eta erdiak dira eta inor gutxi ikusten du, oraindik erabat egin gabe dagoen kalean.

Halako batean, autobideak eskuinera egiten du eta beherantz. Kaleak, ordea, zuzen jarraitzen du eta eguzkiak min egiten dio begietan. Ordurako, argi du jasotako gutunaren atzean egon daitekeena. Polizia eta antzekoak baztertu egiten ditu, eta pentsatzen du Amak behar duela egon guztiaren atzean, gogoz edo halabeharrez.

Autobidearen ilunpea galdu duenetik, kalea hasi da pixkanaka izen hori merezi izaten. Argi du nola jokatu, eta ez du beldurrik atzematen, urduritasun goxoa, besterik ez. Aurrera egiten duen bitartean, askotan bezala, etxetako leihoak begiratzen ditu. Zenbat bizitza gure ondoan, eta gehienak ez ditugu sekula ezagutuko, esan zion behin Amak, kalean elkarrekin ibili ziren batean.

Oinetakoak laster aldatu beharko lituzkeela pentsatzen du, ezin duela hori kafetegiaren aurrean egin, baina ez da tramankulu haiekin luze ibiltzeko gai sentitzen. Kalea dendaz betetzen hasten denean kentzen ditu alpretak, txikitan baserriko lehengusuek mezetarako herrira jaisten zirenean egiten zuten bezala. Asfaltoa urrutiagotik ikusten duela egiaztatzen du eta gorputza ere tenteago jartzen zaio. Kiz-

kurrak behar duten lekuan ote dauden begiratzen du arro-
pa denda batek eskaintzen dion ispiluan. Hamar minutu
falta dira zazpietarako Golden kafetegia non dagoen galde-
tu beharko lukeela pentsatzen duenean. Horrelakorik egin
gabe ikusten du han, ia bista galtzen den puntuan, neoizko
argi gorrixkak Golden dioela, letra maiuskulatan.

Ez du orduak oraindik jo L terrazaren ezkeraldearen
erdian edo jartzen denean. Mahaiak zabal-zabalik du eguz-
kitako loreduna, laranja koloretan, eta terrazan dauden
besteek ere mahai eguzkitakodunak aukeratu dituzte. Eseri
orduko datorkio zerbitzaria, baina zer hartu ere erabakia
zuen aldez aurretik. Kafe izoztua eskatu eta adi gelditzen
da, zain, ingurura begira, eskuin zabalarekin adatsa behetik
gora orrazten, poliki, ileak kristal hauskorrez eginak balira
bezala. Musika pixka bat falta da, pentsatzen du, pelikula
baten barruan balego bezala. Bero egiten du itzalean ere,
baina ez du izerdiaren hezetasunik nabaritzen.

Ekartzen diote kafea, ordainarazten diote kontua eta
kartera poltsan sartzen ari da aldamenean norbait jartzen
zaionean. Arratsalde on, dio euskaraz, eta erantzuna jaso
baino lehen esaten dio erdaraz egin beharko dutela aurre-
rantzean. Presarik ez balu bezala itzultzen du L-k burua eta
begiak ahotsaren iturburuan jartzen dituenean, gizona isil-
tzen ari da. Ez da gaztea, berrogeita hamar edo izango ditu,
eta gorputza esferaz egina, ez leporik ez gerririk. Alkan-
dorarengatik ez balitz, Miarritzeko terraza batean zegoela
esango luke, edo Donostian. Konforme, dio L-k eta zain
gelditzen da, berriro.

Zerbitzariak gizonari ron pontxea ekartzen dion arte
ez dute hitzik egiten. Gero, gizonak esaten dio gutun bat
eman behar diola. Orduan konturatzen da lasaiarena egiten
ari zela, baina ez zegoela lasai. Lasaitasuna gizonak zerta-

ra deitu duen jakindakoa gertatzen da. Izotza erabat urtu zaio kafeari, baina fresko dago oraindik. Gizonak esaten dio kafea bertan uzten badu hamar minututan berotuko zaiola eta L-k galdetzen dio nola egingo duten gutunarena.

Ron pontxeak ez du berotzeko denborarik izan. Gizonak esaten dio elkarrekin altxatuko direla eta jendartean luzatuko diola gutunazala. Izerditan dago, baina ez dirudi konturatzeko denik. L-k berriro aurrera begiratzen duenean galdetzen dio gizonak ez ote duen ezer gutuna bidali dionarentzat, mezuren bat. L-k esan behar dio berandu dela horretarako, handik aste betera itzuliko dela, baina garaiz isiltzen da. Ezetz esaten dio, ez duela mandaturik ez bada guztia ondo doala jakinaraztea.

Gizonak esaten dio altxatu egingo direla eta eskuineta-
ra joko dutela. Horixe egin eta berehala jendeak inguratzen ditu. Orduan, potoloak, mugimendu finez, eskuan dar-
man txaketatik gutunazal lodi bat ematen dio L-ri eta ho-
nek zuzenean poltsan sartzen du. Handik pauso gutxitara
luzatzen dio gizonak eskua eta ezkerretara dagoen kalean
desagertzen da. Segundo batzuetan han gelditzen da, zu-
tik, batera eta bestera egiten duen txingurritegiaren erdian.
Min egiten diote sandalia madarikatuek eta korrika irten
nahi luke.

Zortziak dira taxi batek hotel aurrean uzten duenean.
Ez ditu oinetakoak aldatu eta pauso bakoitzak erre egiten
dizkio orpoak. Poltsa besapean gordetik duelako, iruditzen
zaio handik zintzilik egiten duela aurrera. Harrera mahai-
rako pauso gutxi falta zaio atzetik bere izena entzuten due-
nean. Burua itzuli gabe ezagutu du mexikarra dela eta buel-
ta eman baino lehen oinetakoak kendu egiten ditu.

Mexikarrak afaltzera joan nahi du eta senak agintzen
dio L-ri ezin duela ezetzik esan, biharamunean lotu behar

duela eskolan erreportajearena eta hori gabe ez duela ezer. Hamar minutuko epea eskatzen dio, gelara joan eta arropa aldatzeko. Gizona hantxe dagoen siloian jartzen da eta eskuak zabaldu egiten ditu, erantzun gisa.

Gelan sartu bezain laster, sandaliak lurrera bota eta poltsa ohe gainean uztearekin batera sartzen du bertan eskua. Hantxe dago gutunazala, hitzez beterik. Badaki ez duela denbora asko, baina istantean urratzen du papera. Barruan, beste gutunazal bat, lodi samarra eta eskutitz bat, Amak eskuz egina. Bi folio baino ez dira eta L-k ez ditu irakurri nahi. Azkenean, guztia koadernoaren gordeleku berean uzten du eta dutxan sartzen da, arineketan ia. Bi orrialde bakarrik, errepikatzen du isilean.

Gelatik irten eta igogailuaren zain dagoenean bururatzten zaio agian Amak atzera egin nahi duela, agian horixe dioela gutunean, ez emateko koaderno umeei. Baina, orduan, zertarako bi folioekin batera dagoen gutunazal potoloa, eta gelara itzultzen da. Agindutako hamar minutuak bikoiztuko baditu ere, eskutitza irakurri behar duela sumatzen du.

“Lagun zintzoa, dio idazpuruak. Zure eskuetan duzun koadernoak presaka idatzi banuen ere, iruditzen zait bertako hitz bakoitza gogoan dudala, oraintxe bertan errepika dezakedala guztia, hitzez hitz. Horregatik bidaltzen dizut gutunazal hori, han esandakoa osatu nahian. Mesedez, esaiezu hobe dutela lehenik orain bidaltzen dizudana irakurri, koadernoarekin hasi baino lehen, hitzaurre gisa.”

Hor uzten du irakurketa, mandatuak atzera egin ez duela egiaztatu bezain laster. Ezkututzen du berriro koadernoak

eta, atera baino lehen, gelako ispiluaren aurrean jartzen da. Ilea pittin bat harrotu eta poltsa bizkarretik zintzilik duela jaisten da mexikarrarengana.

Kalera irteten direnean zerua ubeldurik dago sartaldean. Gizonak ez du protestarik egiten oso nekaturik dagoela dioenean, ezta ere ondorioz lehenbailehen itzuli nahi duela esaten dionean. Pareko txinoan sartzen dira eta jarri bezain laster aipatzen dio L-k astelehenekoa. Gizonak prest du erantzuna: eskolan umeek baiezkoa jaso dutela jakin bezain laster dei diezaiola bulegora eta astearterako dena prest egongo dela. Kontua garbi dago, esaten dio bere buruari isilean, baina Amaren gutuna zabaltzerakoan urdailean jarri zaion korapiloa ez da lasaitzen. Nekez irensten ditu gogoz eskatutako jakiak, aldezturik ase izan balitz bezala.

Ondoez horri ihes egiteko aipatzen dio gizonari haren familia, haren umeak, eta gizonak heldu egiten dio amuari. Hortik aurrera L-k piloto automatikoa pizten du eta mexikarraren ahotsa urrundu egiten zaio, apaldu. Pentsatzen du ume batek bezala jokatu duela, berarentzat bi folio eta umeentzat gutxienez hamar direla egiaztatu duenean. Oraindik ez dio aitortzen bere buruari jakinmina dela korapiloaren izena.

Halako batean, gizona isildu egiten da, ez bakarrik mokadu bat jateko edo garagardoa edateko. Hain zuzen, pausaldiaren iraupenak erretzen dio lozorroan zuen arreta. Ez daki zehazki zertan ari zen isildu aurretik eta L-k zernahitarako mesedegarri den esaldi horietako bat botatzen du. Gizonak esaten dio ez duela umeak maite ez dituztenez fidatu behar, ez direla pertsona eskuzabalak, diskriminatzaileak baizik. Lehenengo umeak baztertzen dituzte, esaten dio, ondoren zaharrak, gero ezinduak eta horrek bukaera txarra duela. Umeak pertsonak direla, ez aberetxoak. Ez

du txantxetan bota esandakoa, baina mexikarraren aurpegiari irribarrea dario, haren hizkerari musika bezalaxe. L-k esaten du leher eginda dagoela, eguna oso luzea izan dela eta gizonak istantean altxatzen du eskua. Are zakarragoak irudituko zaizkizu gure gizonak, honetara ohitzen bazara, abisatzen dio bere buruari.

Hamar eta erdiak dira hoteleko gelan sartzen denean eta, ordurako, egia bilakatu da nekearena. Kentzen du soinean daraman arropa, janzten du kamiseta zabal zuri bat eta arratsaldeko gutuna berreskuratzen du. Zutik hasten da irakurtzen, bigarren paragrafotik hasita.

“Joan zinenetik, sumatzen dut nire etorkizuna zure eskuetan dagoela eta sentikizuna ezagun bezain desatsegin egiten zaidalako errepikatzen dut, egunero behin baino gehiagotan, esku ezin hobetan nagoela.

“Mesedez, kontu izan umeekin harremanetan jar-tzerakoan, kontuz lapurtu zituen aitarekin eta kontuz, batez ere, haiekin, agian ahaztu egin naute edo hil nintzela esan diete. Erabil ezazu beraiekin nirekin beti erabili duzun sena eta hitzak berez etorriko zaizkizu. Esprika egiezu zein den nire bizimodua eta zeren alde borrokatzen naizen, esaiezu zerorrek lagunduko didazula haiengana heltzen, ez ditudala bigarren al-diz galduko, lapurrak baduela zertaz kezkatu.

“Hobe, ez esan lapurrarena ez aitaren kontrako ezer, izutu ez daitezen. Heldu haiengana eta emaezu koadernoia eta honekin batera bidaltzen dizudan hitzaurrea”.

Puntu honetan, eskutitzari orrialde ia osoa falta zai-
nean, L-k eten egiten du irakurketa. Dagoen lekutik ikus

dezake beste gutunazala ohe gainean, zuri eta lodi. Pentsatzen du ireki dezakeela eta gero beste azal bat erosi, dagoenak ez baitu seinale berezirik. Irudikatu eta guzti egiten du bere burua batzuetan kafea egiteko erabiltzen duen tresna elektrikoaren lurrunean azala irekitzen. Burua gogor astindu ondoren jarraitzen du irakurketa.

“Eta ez ahaztu argazkiak nahi ditudala, ahal bada zuk duzuna baino hurbilagoetik hartuak. Egizu hori guztia, lagun maitea, eta zatoz laster, zatoz lehenbailehen, santuak esan bezala, nigan bizi gabe bizi bainaiz, zure berrien zain.

“Eskerrik asko esan gabe bukatu behar nuen ohartxo hau, hitzok pobreak baitira nik zurekin betiko dudan zorra kitatzeko”.

Orriak kontuz tolestu eta beste azalarekin batera mahai txikian uzten ditu. Ez du azal berria urratzen, jakinminak ia loa bera galarazten badio ere.

ZAZPI

Goizean goiz esnatzen da, eguzkia gelaraino sartu bezain laster, eta horrek emandako bultzada aprobetxatuz, ia umeak eskolan sartzeko ordurako irteten da kalera. Honezkerok buruz dakien bidean hurrengo pausoak erreparatzen ditu, idazkariari edo ama nagusiari esan behar diona eta erreportajearena antolatzeke modua. Aparkatzen ari denean pentsatzen du ia zertan ari zen nabaritu gabe egin duela bidea, herritik Donostiara joan izan balitz bezala. Be-

tidanik gustatu izan zaizkio beribilak, hasi aitaren Renault handitik eta orain etxeko atarian zain duen Forderaino; beti iruditu zaio atsegina gidatzea, are gehiago, lasaigarri. Sartzen da beribil batean, gidariaren aulkian eta motorrarekin batera musika pizten du. Gero errepidea, eskuak beti bolantean eta gorputz osoa piloto automatiko baten aginduetara.

Horrelako huskerietan du burua, eskaieran gora, oraindik gehiegi berotzen ez duen eguzkiaren aurrean. Eskailburura heltzerakoan ikusten du sarrerako ate handia itxirik dagoela. Ez du, ordea, arriskurik sumatzen. Ate handiaren erdialdeko atetxoa zabalik dago eta handik sartzen da. Orduan, atea zeharkatu bezain laster, isiltasun sakona aditzen du, erabatekoa, bihotzean atximur egiten dizuten horietakoa. Zer gertatzen den ulertu gabe sartzen da bulegoan, eta han pertsona bakarra dago. Ez, idazkaria ez da etxean, ezta oporraldia bukatu arte izango ere. Etxe deitu dio eskolari eta gero oporraldia aipatu du.

Sabaiko fluoreszentea gainera erori izan balitzaio bezala, tximista batek jotzen du L, erdi-erdian. Bai, hiru festa egun dituzte, astelehena, asteartea eta asteazkena. Gainera, andre ezezagunak ez du erreportajearen berri, ez dio inork ezer aipatu.

Eskailburuan esertzen da L, burua eskuetan, txunditurik, aireportuan maleta azaldu ez zenean baino galduago. Hasieran pentsatzen du bi asteotako lana alferrikakoa izan dela, ez duela denbora galdu besterik egin. Handik gutxira zutitu eta eskaierak korrika jaisten ditu, nora eta zertara doan ez badaki ere. Autora sartzerakoan nekez mantentzen ditu malkoak barruan eta mexikarra da bururatzen zaion salbade bakarra. Jakin badaki gizonak ezin duela oporren kontua aldatu, baina norbaitek lagunduko diola itxaroteko

premia du. Han, motorra piztu baino lehen, pentsatzen du umeak ostegunean itzuliko direla eta baduela oraindik ostirala erreportajea grabatzeko. Autotik irten eta mexikarrari deitzen dio. Gizona ez dago bulegoan, baina laster itzuliko da. Mezu bat uzten dio, deituko diola gauean hotelera.

Jartzen du beribila martxan eta San Luiserrantz jotzen du, umeak bizi diren auzunerantz. Han, bezperan zelatan egon zen puntuan aparkatzen du eta ordu luzeak ematen ditu, ezinegonean. Beroenean dago eguzkia beribiletik atera eta aldapa behera abiatzen denean. Zerbait edaten ez badu ezingo du han jarraitu, horrexegatik ausartzen da autotik kanpo. Dena den, umeekin topo eginda ere, ilea tiraturik du kokotean eta horrek lasaitu egiten du.

Aurkitzen duen lehenengo tabernan kola hotz-hotza eskatzen du eta lehenengo txurrutarekin batera bururatzen zaio agian umeak ez daudela Caracasen, agian kanpora joanak direla oporraldirako. Pentsakizunari bueltak ematen hasita, berehala iruditzen zaio horrek esplikatuko lukeela bezperakoa, agian asteburuan bertan irten zirela. Beribilera itzultakoan hipotesia uste baino sendoago iruditzen zaio, eta poltsan beti daraman koadernoia eta rotua eskuan dituela saiatzten da argi bila. Alferrik, ordea.

Bostak edo izango dira Macutura joateko idea bururatzten zaionean. Betidanik izan du nahiago zerbait egitea, espero hutsean geldirik egotea baino. Beraz, ez du luzaroan Macutokoa aztertzen, berehala pizten du motorra eta handik gutxira murgildu da aireportura doan autobidean. Ilunabarra ez da urruti Macutura heldzen denean eta zuzenean jotzen du herriaren kanpoaldera, iparralderantz.

Ezagutzen duen etxearen hesiaren parean ez dago furgoneta zaharra ez beste beribilik. Lehenengo txandan bezala, bideak aurreraxeago egiten duen bihurgunearen ondo-

ren uzten du autoa, eskuinaldea ia sasien gainean. Paseoan ari balitz bezala hurbiltzen da zelatatu nahi duen etxearen atera. Aurreko txandan antzeman ez zituen zuhaixkek lore gorritz estaltzen dute hesi erdia. Ez da barruan ahotsik ez soinurik aditzen.

Hotelera itzuli beharko lukeela pentsatzen du, baina ez du horrelakorik egiten. Alderantziz, berunezkoa dirudien itsasorantz jaisten da, korapilo lasaiezina sabelean. Ez du inguruan inor ikusten baina, halere, ez ditu kanpora nahi luketen malkoak isurtzen uzten, zartaka kentzen ditu aurpegitik betileen hesia gainditzen duten bakarrak. Hondarra hasten den puntuan esertzen da, belaunak tolesturik eta burua haien gainean. Pixkanaka itzultzen da bere onera, ez Caracasen dagoenez gero negarrerako duen joera gaitzetsi gabe. Ubeldura handi bat du zeruak itsaso gainean eta, tarteka, antxetak ez diren txorien irrintzia entzuten da, ez besterik.

Zutitu, oinetakoak eskuetan hartu eta ur ertzer a hurbiltzen da, itsasoa airea bezain epel dagoela egiaztatu arte. Gero, gona luzexka jaso eta itsasertzean pauso batzuk egiten ditu, hegoalderantz, edadeko emakumeek bezala. Handik metro gutxitara landarez jositako mihiak itxi egiten dio bidea. Metafora ederra, pentsatzen du, iparraldera itzultzen den bitartean. Ez zaizkio ideak argitzen, ez du irtenbiderik ikusten.

Laster ilunduko duela pentsatu eta aurrealdean, bera dagoen puntutik metro mordoxkara, kozkor bat ikusten du hondartza gainean, itsasertzetik hurbil. Aurrera egiten duen eran ikusten du pertsona bat dela eta handik pauso gutxitara iruditzen zaio pertsona neska gazte bat dela. Sendoegiak dira barruko lainoak argi izpi hark urra ditzan.

Pauso gutxitako tartea gelditzen zaio dagoen lekutik hondartzan jarria dagoen pertsonarengana heltzeko, hark

belaun gainean pausaturik duen burua altxatzen duenean. Bat-batean, Amaren begiak sumatzen ditu bereekin korapilaturik. Ez, ez da Ama, ulertzen du istantean, neska baizik.

Ahal duen moduan jarraitzen du aurrera, bista iparraldean. Hauxe da aukera, pentsatzen du, orain edo sekulan ez. Baina ez daki zer esan ez nola hurbildu. Erabil ezazu beraiekin nirekin erabilitako sena, gogoratzen du, eta baita ere, beste ahots batez, txiripak aprobeztatzen jakitean dagoela gako. Luzeago iruditu zaio L-ri, baina minutu eskasa pasako zen neska ikusi zuenetik berriro hegoalderantz buelta egiten duenean. Hantxe jarraitzen du neskak, lehengo lekuan eta jarreran. Ez da aita ez beste inor ageri inguruan, eta itsasaldean argitu dira lehenengo izarrak.

Ez ditu hitzak aukeratu eta lauzpabost metro faltako zaizkio neskaren parean egoteko. Bista hondarrean duela egiten du aurrera, gorputza adrenalinan blai. Zeharka ikusten du neska zutitzen dela eta gelditu nahi du, baina lotsa ematen dio sentikizun horrek.

“La está mandando ella, ¿verdad?”, entzuten du oraindik parera heldu ez denean. Ez du bista altxatu beharrik nork hitz egin duen jakiteko. Amaren begiradarekin egiten du topo berriro eta aho zabalik gelditzen da, arrainak uretatik kanpo bezala. “Sé que la está mandando ella”, dio neskak, eta L-k buruaz adierazten dio baietz.

“Mireeen!”, aditzen da goitik, dudarik gabe etxeko ataritik. Emakume ahots bat da eta neskak atzera egiten du, lehorrera, zuhaixken babesaren bila. Badoala, esaten du neskak, garrasika berak ere. Gero, L-ri begira esaten du bihar arratsaldeko seietan han egongo dela, eta sasi artean sartzen da. Handik erantzuten dio L-ri ezetz, ez duela eus-kara erabat ahaztu. Eta korrika egiten du gora, oraindik erabat ilundu ez den zeruan galdu arte.

Czerwony zeszyt

(fragment)

Przełożyła Katarzyna Sosnowska

DSS2016.EU

Tytuł oryginału: *Koaderno gorria*. © Erein, 1998. Fragment.

© Arantxa Urretabizkaia, 1998

Copyright for Polish translation: Katarzyna Sosnowska

Projekt graficzny i łamanie: Jose Luis Agote

ISBN: 978-84-617-6377-1

Wydawca:

EIZIE

Zemoria, 25

20013 Donostia

www.eizie.eus

Nie obliczyłam dobrze własnych sił, nie, ani sił mojego wroga. A teraz tak, teraz nagle muszę zająć się tym, co najtrudniejsze. Została mi tylko godzina, by wykorzystać to, co przyniósł mi ten dzień. Albo brakuje mi tylko godziny. Tak więc zamiast odkładać to z powodu wszechogarniającego strachu, rzucę się desperacko w zimne fale, i przejdę do początków tego, co nam zrobiono.

Nastał luty i wydawało się, że zima zostanie z nami już na zawsze, jakby ziemia zapomniała swej zwykłej drogi ku słońcu. Byłam sama w domu, miałam lekką gripę. Wy w szkole, ojciec w Madrycie na jednym z tych swoich kursów. Późnym porankiem otrzymałam wiadomość i chociaż leżałam w łóżku, bez żadnych wątpliwości wypełniłam rozkaz. W ciągu minuty wyszłam z domu, w nieprzemakalnej kurtce z podpinką i z torbą zarzuconą na ramię. Od tamtej pory nie wróciłam.

Padalo, gdy przechodziłam przez ulicę i park. Zadzwoniłam do babci z budki telefonicznej. Wyjaśniłam, że muszę coś załatwić i zanim zdążyłam ją o cokolwiek poprosić, powiedziała, że się wami zajmie. Spytała też, czy dobrze się czuję i nie wiedziałam, o co jej chodzi. Po otrzymaniu wiadomości zupełnie zapomniałam o chorobie.

Ty, Miren, miałś pięć lat, a ty, Beñat – dwa. Nie myślałam wtedy o tym, wydawało mi się, że załatwię wszystko w kilka godzin i wrócę do domu, by położyć was spać.

Jednak stało się inaczej. Musiałam uciekać i wasz ojciec się na to zgodził. Wrócił wcześniej z Madrytu i

wsparł mnie we wszystkim. Trafiłam oczywiście na drugą stronę Pirenejów, gdzie byłam bezpieczna, a on powiedział mi, żebym była spokojna, że macie się dobrze, babcia przesyła gorące całusy, powiedział też, że burza szybko minie i pojedziemy we czwórkę na wakacje, zażyć trochę słońca, zapomnieć trudne chwile. Płakałam na jego ramieniu – po raz pierwszy od otrzymania rozkazu. Nie ma co płakać, to nie potrwa długo i jak tylko powiem kiedy on mi przywiezie dzieci we wskazane przez mnie miejsce.

Powiedziałam, że zima wydawała się wieczna, ale wcale tak nie było. Po zaledwie dwóch tygodniach zapanowała wiosna, w powietrzu i na ziemi, znowu was zobaczyłam. Piętnaście dni minęło i zmieniła się nie tylko pora roku, wy także się zmieniliście, urosliście i dojrzeźliście. Ty, Miren, miałś włosy związane w koński ogon, tak jak lubiłam, a na twojej twarzy, Beñat, smarki pojawiły się dopiero, gdy zacząłeś płakać.

Zostawili nam dom na dwa dni i dwie noce, i chociaż dla wszystkich było to obce miejsce, gdy tylko zostaliśmy razem, natychmiast poczuliśmy się swobodnie, jakby to było zwykle zimowe niedzielne popołudnie. Ty, Miren, spytałaś, dlaczego nie wracam do domu i twój ojciec zrobił taką minę, jakby wcześniej zakazał ci o tym mówić. Wyjaśniłam, że ściga mnie zły policjant, ale nie uda mu się mnie złapać. Nie spodobało się to twojemu ojcu, widziałam to w jego oczach, ale mi nie przerywał.

Powiedziałas, Miren, że chcesz ze mną zostać i że nie będziesz mi przeszkadzać. Powiedziałaś, że się mną zajmiesz i wcale nie uznałam tego za żarty. Nie brzmi to poważnie i być może nie jest to najwłaściwsze uczucie, ale od momentu twoich narodzin czułam, że to raczej ty zajmowałaś się mną, nie ja tobą. Nie wiedziałam, jak ci odpowiedzieć i żeby ukryć to zmieszanie, otworzyłam po prostu ramiona. Objęłam cię mocno i twój ojciec powiedział, że musi już iść, że nie może zostać z nami, nie pamiętam dla-

czego. Potem często zadawałam sobie pytanie, dlaczego nie było go z nami w tamtych dniach, a nawet czy naprawdę go nie było, czy tylko usunęłam jego obraz z tamtych wspomnień. Nie potrafię sobie na to odpowiedzieć, ale opowiadam moją wersję, moją prawdę, jeśli pojawiają się w niej kłamstwa, to wbrew mej woli.

W tamtym domu mieliśmy piękną kuchnię, taką, jaka pewnie do tej pory znajduje się w domu waszej babci, spędzaliśmy tam mnóstwo czasu, przygotowując kolację dla naszej trójki, rozmawiając, opowiadając historie, aż poczuliśmy się jak u siebie. Po kolacji umyliśmy się i położyliśmy do łóżka. Pokoje były dość chłodne, a poza tym Beñatowi zamykały się oczy. W sypialni stały dwa łóżka, ale ty, Miren, od razu powiedziałaś, że lepiej, żebyśmy wszyscy spali w tym dużym. I tak zrobiliśmy, a ja pomyślałam, że muszę poprosić waszego ojca, by przywiózł z domu jakieś prześcieradła na takie okazje.

Tobie, Miren, nie chciało się spać, ale ty, Beñat, zasnąłeś od razu, jak nigdy, z kciukiem w buzi. Miren i ja zaczęłyśmy rozmawiać, opowiadać sobie historie. Twoi nauczyciele uważali, że jeśli w czymś prześcigałaś inne dzieci, to właśnie w tym, w gadatliwości. Tamtej nocy, z kocami podciągniętymi pod nosy, w opiekuńczym świetle nocnej lampki rozpoczęłyśmy grę, którą potem nazywałyśmy teatrem. Nie byłyśmy nami, tylko kimś innym. Za pierwszym razem ja byłam niedźwiedzicą, a ty niedźwiadkiem, byłyśmy matką i córką, które nigdy się nie rozstały, pod żadnym pretekstem.

Wreszcie niedźwiadek zasnął i zanim zgasiałam światło, pomyślałam, że to, co przede mną ukrywałaś, odsłoniłaś w tej grze. Wyszptałam wam obojgu obietnicę, że niedługo wrócę do domu, na pewno przed końcem roku szkolnego.

Potem obeszłam łóżko i podeszłam do ciebie, Beñat. Wyjęłam ci palec z ust i wzięłam cię na rękę, nie mogłam

już wtedy tego robić z Miren. Twoje ciało było ciepłutkie, ale nie jak u dziecka z gorączką, nie, raczej sugerowało, żeby delikatniej cię objąć. Być może to ciepło mocniej odcisnęło mi się w pamięci. Całowałam cię, czując krag ciepła między nosem a brodą, wiele razy myślałam, że to być może jest dusza, życie lub miłość, ciepło, którego nigdy potem już nie poczułam. Odkąd was straciłam, nie chciałam dotykać żadnego innego dziecka. Patrzyłam na dzieci, pytałam, ile mają lat, ale ich nie dotykałam.

Następnego ranka byliśmy rodziną wilków, Beñat do nas dołączył, ale na krótko. Szybko nudziłeś się grą, po kilku minutach ją rzuciłeś i zajmowałeś się czymś innym, zawsze szukałeś nowości. Bawiłeś się jakąś zabawką lub instrumentem i wydawało się, że nie ma na świecie nic lepszego, ale po kilku minutach je zostawiałeś i sięgałeś po drugą zabawkę, i potem trzecią.

Od tamtej pory ty, Miren, zrobiłaś ze mną przegląd całego bestiariusza, zawsze ja byłam matką, a ty szczeniakiem, malutkim szczeniakiem, często ledwie co narodzonym. Ale to tylko w trakcie gry w teatr, poza nią wolałaś odgrywać dorosłą.

Powiedzieli mi, że jeszcze nie mogę wrócić do domu i tygodnie strasznie mi się dłużyły. Wasz ojciec powtarzał, że nie ma co się śpieszyć, że nie tylko ja byłam zagrożona, że zobaczymy, co będzie gdy lato się skończy, że niedługo będziecie mieli wakacje. Nie pamiętam dokładnie, o czym wtedy rozmawialiśmy, ale pamiętam wiadomości od waszego ojca, a przynajmniej te, które do mnie dotarły. Potem czytałam je wielokrotnie, szukając wskazówek, które mówiłyby o tym, że zniknie wraz z wami, ale niczego nie znalazłam.

Zanim rozpoczęło się lato, poznaliśmy wiele domów i często wasz ojciec zostawał z nami. Widywaliśmy się nie

rzadziej niż raz na dwa tygodnie i gdy tylko skończył się rok szkolny zostaliście ze mną cztery dni.

Potem nastał dzień, który spędziliśmy w lasku, kiedy przez tydzień mieszkaliśmy we czwórkę na kempingu. Podczas tych wakacji ty, Miren, nosiłaś na szyi łańcuszek, prezent od babci. Na łańcuszku srebrny medalion z zamknięciem i wszystkim co trzeba. A w środku ja, uśmiechnięta, wycięta chyba z jakiegoś zdjęcia grupowego”.

W tym momencie L. odkłada zeszyt na nocny stolik i zamyka oczy. Myśli, że ona też jest jak mały Beñat, że często czuję ochotę, by zmienić to, czym się zajmuje, lubi skakać z kwiatka na kwiatek, jak to określał jej ojciec, dziewczynka, która nigdy nie dorasta, jak mówił o niej dawny chłopak. Wie, że zostało jej niewiele stron do przeczytania i wydaje jej się, że zanim je skończy, musi się ruszyć, to nakazuje jej ciało.

Wstaje i przez na wpół spuszczone żaluzje patrzy na ruch uliczny. Sprawdza przed lustrem, czy włosy dobrze się jej układają, i rzuca okiem na fotel w kącie pod oknem. Zegar przypomina jej, że nie ma co tracić czasu.

Wreszcie chwyta zeszyt i kładzie się na brzuchu na łóżku.

„Nadszedł czas powrotu – waszego do domu i mojego do miejsca bez nazwy. Umówiliśmy się z waszym ojcem, że w kolejny weekend spotkamy się tylko we dwoje, żeby nie zapomnieć o tym, że jesteśmy też parą. Ziemia się nie zatrzęsła, a morze nie rozstało się. Do tego czasu zaczęłam przyzwyczajać się do tego smutku i bólu spowodowanego rozłąką. Dwa tygodnie wydawały mi się zbyt długim czasem, ale zgodziłam się na plan ojca.

I wtedy rozplynęliście się bez ostrzeżenia, w czasie gdy nie było mnie w domu, gdy mnie ścigano. Wasz ojciec nie przyjechał jak zapowiadał, i na początku myślałam, że coś stanęło mu na przeszkodzie, jakiś policjant lub choroba. Czułam rozczarowanie, ale się nie zmartwiłam. Musiałam czekać kolejne siedem dni i tyle.

Wkrótce jednak musiałam zmierzyć się z tym nierozwiązywalnym problemem. Zniknęliście zupełnie – ojciec i wy – nawet babcia nie miała o was żadnych wieści. Przynajmniej tak mi napisała w eleganckim liście. Mój syn nam je ukradł, pisała, dodając, że jak tylko się czegoś dowie, da mi znać.

Siedem lat później wasz ojciec wysłał mi z Wenezeli kartkę na Boże Narodzenie. Do tego czasu przez moją głowę przebiegły wszystkie możliwości, gdy poszukiwałam przyczyn tej niekończącej się pustki. Umarliście wszyscy troje, wasz ojciec was zabił, sama nie wiem. Być może nie wzięłam pod uwagę tylko jednego powodu, tego właściwego.

Przez te wszystkie lata wiele razy wyobrażałam sobie, że wkładam wiadomość dla was do butelki, by morze ją wam zaniósł – przynajmniej tobie, Miren, bo jeśli coś ci zostało z dzieciństwa, to właśnie morze. Wrzuciłam setki tych butelek, ale tylko w mojej głowie. Potem czasami wyobrażałam sobie, że moja wiadomość trafiła na szeroką, słoneczną plażę i tam na was czeka. Innym razem myślałam, że butelka rozbiła się na skałach i wody pochłonęły moją wiadomość.

Wróć do mnie, modliłam się codziennie niczym buddysta, gdy będą duzi, wróć. Nigdy nie straciłam nadziei. Nie skłamię, gdy powiem, że ta nadzieja trzymała mnie przy życiu. Wiele razy miałam ochotę je zakończyć, ale nawet w najczarniejszej rozpaczmyślałam, że nie mogę umrzeć, zanim nie dowiem się, gdzie jesteście, resztki

mojego życia musiały was wzmacniać i podtrzymywać, nie mogłam tak po prostu rozpląnąć się w nicości.

I oto jestem, nawet jeśli za bardzo nie wiem gdzie, tak samo ścigana jak wtedy, gdy wasz ojciec was uprowadził, ale nie będzie tak zawsze. To mi zajmie sporo czasu, bo nie jest łatwo zmienić bieg satelity, ale od tej pory jest to jedyny cel mojego życia.

Wspomnienie za wspomnieniem opowiedziałam wam swój kawałek prawdy. Teraz już wiecie, kim byliście i że zawsze będę na was czekać. Skoro nie może być inaczej, chciałabym umrzeć blisko was, być niczym drzewo, którego opadłe liście użyźniają ziemię w jego cieniu. Jednak wcześniej chcę was objąć, poczuć wasz zapach i wasze ciepło, przynajmniej jeszcze jeden raz.

Do zobaczenia wkrótce, moje skarby ukochane. Nim się zobaczymy, zostawcie mi znak, wyznaczcie mi drogę. Osoba, która przyniosła wam ten zeszyt, powie wam, jak to zrobić.

Mama”.

L. nie spodziewała się, że po odłożeniu zeszytu jej oczy pozostaną suche. Ten bezmiar cierpienia usypia jej umysł, a może tak działa na nią wołanie Mamy, by iść uściskać jej dzieci. Oczywiście tego nie robi. Na moment przytula twarz do poduszki, nie dbając o fryzurę. Potem wstaje i niespiesznie się ubiera. Przed wyjściem z pokoju chowa czerwony zeszyt za szafą.

Rusza pieszo do wyznaczonej kawiarni, mapa w rękę, na nogach szmaciaki, w torbie nowe buty. Jest gorąco, ale wiatr sprawia, że można to znieść.

Pierwszy kilometr drogi przebiega pod wiaduktem autostrady. Z wysoka, jakby przynajmniej dziesięć piętér wyżej, dochodzi hałas silników niczym odległy grzmot. Jest

wpół do siódmej i prawie nie ma nikogo na rozgrzebanej ulicy.

Nagle autostrada skręca w prawo, a wiadukt się obniża. Ulica jednak biegnie nadal prosto i słońce świeci w oczy L. Teraz już wie, kto stoi za listem, jaki otrzymała. Jeśli wykluczmy policję i jej podobnych, to Mama musi pociągać za sznurki – czy to świadomie, czy przypadkowo.

Gdy zostawia za sobą ciemność spowodowaną przez wiadukt, charakter ulicy powoli zaczyna się zmieniać. Dobrze wie, jak ma się zachować i nie czuje strachu, tylko delikatne podenerwowanie. Idzie, wpatrując się w cudze okna, jak to ma w zwyczaju. Mama powiedziała jej kiedyś, gdy szły razem ulicą, że tyle ludzi żyje przed naszymi oczami, a my nigdy się o tym nie dowiemy.

Myśli, że zaraz mogłaby zmienić buty, nie chce tego robić przed samą kawiarnią, ale nie czuje się na siłach, by chodzić w tych niewygodnych. Gdy na ulicy pojawiają się pierwsze sklepy, zrzuca szmaciaki, jak w czasach jej dzieciństwa robili to jej kuzyni i kuzynki, gdy schodzili do miasta na mszę. Zauważa, że asfalt stał się bardziej odległy i że jej sylwetka się wyprostowała. W lustrze w witrynie sklepu z odzieżą sprawdza fryzurę. Za dziesięć siódma przychodzi jej na myśl, że powinna spytać o Golden Cafe. Ale zanim to zrobi, już widzi to miejsce. W oddali na czerwono połykuje neon z napisem GOLDEN.

Jeszcze nie ma siódmej, gdy L. siada po lewej stronie tarasu, bliżej środka. Nad stolikiem rozpięto pomarańczowy parasol w kwiaty, a inni goście także wybrali stoły z parasolami. Kelner podchodzi, gdy tylko L. siada na krzesło, ale ona już wie, co chce zamówić. Prosi o mrożoną kawę i czeka, rozgląda się uważnie, przeczesuje włosy prawą dłonią, powoli, jakby jej włosy były ze szkła. Brakuje muzyki,

myśli sobie, jakby grała w jakimś filmie. W cieniu również jest gorąco, ale ona nie czuje, żeby się pociła.

Przynoszą jej kawę i podają rachunek. Gdy wkłada portfel do torby, ktoś przy niej siada. *Arratsalde on* – wita się po baskijski i zanim ona zdąży się odezwać, słyszy, że muszą odtąd mówić po hiszpańsku. L. niespiesznie odwraca głowę i gdy tylko napotyka wzrok mężczyzny, tamten milknie. Nie jest młody, ma jakieś pięćdziesiąt lat, a jego ciało nabrało już krągłości, nie ma szyi ani talii. Gdyby nie jego koszula, powiedziałaaby, że znajdują się na tarasie w San Sebastian lub Biarritz. Dobrze – mówi L. i czeka.

Nie odzywają się podczas gdy kelner podaje mężczyźnie poncz. Potem ten mówi, że ma dla niej list. L. stara się zachować spokój, ale bez skutku. Dopiero gdy wie już, dlaczego ją tu wezwał, uspokaja się. Lód w jej kawie całkiem się roztopił, ale napój nadal jest chłodny. Mężczyzna mówi, że jeśli go nie wypije za dziesięć minut, będzie ciepły, a L. pyta go, jak przekaże jej list.

Poncz nie zdąży się ogrzać. Mężczyzna mówi, że wyjdą razem i poda jej kopertę w tłumie. Poci się, ale chyba nie zdaje sobie z tego sprawy. Gdy L. znowu patrzy przed siebie, mężczyzna pyta, czy ma coś dla osoby, która dała mu list, czy ma jakąś wiadomość. L. chce mu powiedzieć, że już na to za późno, że wróci w ciągu tygodnia, ale w porę się powstrzymuje. Nie, mówi, nie mam żadnej wiadomości, tylko tyle, że wszystko w porządku.

Mężczyzna mówi, że wstaną i skierują się w prawo. Tak robią i natychmiast znajdują się w tłumie. Wtedy grubas zgrabnym ruchem wyciąga wypchaną kopertę z trzymanej w ręce kurtki, a L. chowa ją do torby. Kilka kroków dalej mężczyzna wyciąga do niej rękę i znika w bocznej ulicy. L. jeszcze chwilę tam stoi, w samym środku ludzkiego roz-

gardiaszu. Przeklęte sandały piją ją w stopy i ma ochotę po prostu stamtąd uciec.

O ósmej wysiada z taksówki przed hotelem. Nie zmienia butów i każdy krok przyprawia ją o piekący ból. Torbę trzyma pod pachą i ma wrażenie, że jej się stamtąd wysuwa. Gdy dochodzi do recepcji, słyszy, że ktoś woła ją po imieniu. Zanim się odwróci, wie, że to Meksykanin. Zdejmuje buty.

Meksykanin zaprasza na kolację, a instynkt ostrzega ją, że nie powinna mu odmawiać – musi jutro dostać raport ze szkoły, bez tego nic jej nie zostanie. Prosi o dziesięć minut, by mogła pójść do pokoju się przebrać. Mężczyzna w odpowiedzi siada w fotelu, rozkładając szeroko ramiona.

Wchodzi do pokoju i rzuca sandały na podłogę i gdy tylko kładzie torbę na łóżku, natychmiast wkłada tam rękę. Oto koperta, pełna słów. Wie, że nie ma czasu i szybko rozrywa papier. W środku jest kolejna koperta, dość gruba, i list pisany ręką Mamy. Ma tylko dwie strony i L. nie chce ich teraz czytać. Wkłada wszystko do schowka z zeszytem i rusza pospiesznie pod prysznic. Tylko dwie strony, powtarza bezgłośnie.

Wychodzi z pokoju i kiedy czeka na windę, przychodzi jej na myśl, że może Mama chce się wycofać, może o tym jej pisze, żeby nie oddawała zeszytu dzieciom. Tylko po co dołączyła do listu tę grubą kopertę? L. wraca do pokoju. Czuje, że musi przeczytać list, nawet jeśli przedłuży to obiecane dziesięć minut.

Moja lojalna przyjaciółko – głosi nagłówek. – Nawet jeśli złożyłam zeszyt w twoje ręce, wydaje mi się, że pamiętam każde zapisane w nim słowo. Wysyłam tę kopertę, by rozszerzyć to, co napisałam. Poproś ich, proszę, by najpierw

prze czytali to, co ci dosłałam, jakby to był prolog do zeszytu.

Przerywa czytanie, jak tylko uświadamia sobie, że Mama nie chce się wycofać. Z powrotem chowa zeszyt i tuż przed wyjściem z pokoju zatrzymuje się przed lustrem. Poprawia włosy i z torbą na ramieniu schodzi na dół, gdzie czeka na nią Meksykanin.

Wychodzą, niebo na zachodzie nabrało koloru purpury. Mężczyzna nie protestuje, gdy L. mówi, że jest zmęczona i chce wrócić jak najszybciej do hotelu. Idą do chińskiej restauracji naprzeciwko i gdy tylko siadają, L. wspomina o poniedziałku. Mężczyzna od razu odpowiada: jak tylko się dowie, że dzieci mają zgodę, zadzwoni do biura i wszystko będzie gotowe na wtorek. L. mówi sama sobie, że wszystko jest przecież jasne, ale ucisk żołądka, który pojawił się, gdy otworzyła list od Mamy, nie zniknął. Z trudem przełyka posiłek, tak jakby była już najedzona.

By się rozluźnić, pyta mężczyznę o jego rodzinę, dzieci i on przyjmuje wyzwanie. Od tej pory L. wycofuje się, jedzie na automatycznym pilocie, a głos Meksykanina dochodzi do niej z oddali. Myśli sobie, że głupio zareagowała, gdy zobaczyła, że dla niej są tylko dwie kartki, a dla dzieci co najmniej dziesięć. Nie przyznaje się przed samą sobą, że ucisk żołądka wywołany jest ciekawością.

Nagle mężczyzna milknie, nie tylko po to, by przełknąć jedzenie lub popić je piwem. To długość tej przerwy wyrывa ją ze stuporu. L. za bardzo nie wie, o czym mówił zanim zapadła cisza i teraz wykorzystuje jedno z tych poręcznych zdań na każdą okazję. Mężczyzna mówi, że nie można ufać ludziom, którzy nie kochają dzieci. Nie są to osoby hojne, za to pełne uprzedzeń. Najpierw wyrzucają poza nawias

dzieci, potem osoby starsze, potem niepełnosprawnych, a dalej to już się tylko pogarsza. Dzieci są ludźmi, a nie małymi zwierzętami. Meksykanin nie żartuje, ale uśmiech na jego twarzy nie znika, tak jak nie znika melodia jego wypowiedzi. L. mówi, że jest wykończona, że miała długi dzień, a mężczyzna natychmiast podnosi rękę. Mężczyźni z naszych stron będą mi się wydawać jeszcze gorsi, jak się do tego przyzwyczaję, ostrzega samą siebie L.

Do pokoju wraca o wpół do jedenastej i rzeczywiście jest wykończona. Zdejmuje wyjściowe ubranie, zakłada białą koszulkę i wraca do popołudniowego listu. Zaczyna czytać na stojąco, poczynając od drugiego akapitu.

„Odkąd wyjechałaś, czuję, że moja przyszłość jest w twoich rękach i ponieważ jest to tak bardzo znane mi uczucie, jak również nieprzyjemne, codziennie wiele razy powtarzam sobie, że nie mogła ona trafić w lepsze ręce.

Proszę, bądź ostrożna, gdy skontaktujesz się z dziećmi, uważaj na ich ojca, które mi je ukradł i uważaj, szczególnie uważaj na nie, mogły mnie zapomnieć lub powiedzieli im, że nie żyję. Zdad się na swój instynkt, którego używałaś ze mną, a słowa same do ciebie przyjdą. Wytłumacz im, jak żyję i o co walczę, powiedz im, że pomożesz im mnie odnaleźć, że nie pozwolę sobie ich stracić po raz drugi, to złodziej powinien się martwić.

Może lepiej nie mów im, że złodziej powinien się martwić ani niczego złego o ich ojcu, bo to może ich wystraszyć. Odszukaj je i daj im zeszyt wraz z prologiem, który ci wysłałam”.

W tym miejscu L. przerywa czytanie, choć została jej jeszcze cała strona. Patrzy na leżącą na łóżku kopertę, białą i grubą. Myśli sobie, że mogłaby ją rozerwać, a potem kupić drugą, nie ma w niej nic specjalnego. Wyobraża sobie nawet,

że otwiera kopertę nad parą z ekspresu do kawy, którego czasem używa. Potrząsa mocno głową i wraca do lektury.

„I nie zapomnij, że chcę mieć zdjęcia, o ile się da zrobione bardziej z bliska niż te, które masz. Wypełnij te zadania, droga przyjaciółko, i wracaj szybko, jak najszybciej. Jak to powiedział jakiś święty, żyję, ale nie jestem sobą, czekam na wiadomość od ciebie.

Muszę zakończyć ten liścik bez podziękowania, bo to byłaby zbyt nikła zapłata za to, co na zawsze tobie zawdzięczam”.

L. delikatnie składa kartki i umieszcza je na stoliku obok drugiej koperty. Nie rozrywa jej, chociaż ciekawość prawie nie daje jej zasnąć.

ROZDZIAŁ SIÓDMY

Budzi się wczesnie rano, gdy tylko słońce wdziera się do pokoju i korzystając z tego nagłego bodźca, wychodzi zanim dzieci dotrą do szkoły. Po drodze, którą zna już na pamięć, przypomina sobie kolejne rzeczy do zrobienia: co powiedzieć w sekretariacie lub matce przełożonej i jak zdobyć raport. Gdy parkuje samochód, zdaje sobie sprawę, że przebyła drogę praktycznie bez zastanowienia, jakby jechała do San Sebastian ze swojego miasteczka. Zawsze lubiła samochody, od wielkiego renaulta należącego do jej ojca, po forda, który obecnie parkuje pod jej domem. Jazda samochodem zawsze wydawała jej się przyjemna, a nawet relaksująca. Wsiada za kierownicę i w tym samym czasie

uruchamia silnik i włącza muzykę. A potem jest już autostrada, ręce zawsze na kierownicy, całe ciało na automatycznym pilocie.

Zastanawia się nad tymi trywialnymi sprawami, gdy wchodzi po schodach w słońcu, jeszcze nie tak palącym. Na samym szczycie widzi, że wielkie drzwi wejściowe są zamknięte. Jednak nie czuje, żeby coś wisiało w powietrzu. Małe drzwiczki pośrodku wielkich są otwarte i L. przez nie wchodzi. Jak tylko przekracza próg, ogarnia ją głęboka, totalna cisza, taka, która zapiera dech w piersiach. Nie wie, co się dzieje i kieruje się do sekretariatu. Spotyka tam tylko jedną osobę. Nie, sekretarka nie wróciła jeszcze do domu, i nie będzie jej do końca wakacji. Osoba ta mówi „dom”, mając na myśli szkołę, i potem wspomina wakacje.

Ciało L. przesywa błyskawica, jakby trafiło ją fluorescencyjne światło padające z sufitu. Tak, mają trzy dni wakacji: poniedziałek, wtorek, środa. Co więcej, nieznaną kobietą nic nie wie o raporcie, niczego jej nie przekazano.

L. siada na szczycie schodów, opiera głowę na rękach, oniemiała i jeszcze bardziej zagubiona niż wtedy, gdy jej walizka nie dotarła na lotnisko. Najpierw myśli, że dwa tygodnie jej pracy poszły na marne, straciła tylko czas. Zaraz jednak wstaje i zbiega po schodach, chociaż nie wie, gdzie biegnie i co robi. Gdy dociera do samochodu, ledwie powstrzymuje łzy i Meksykanin wydaje jej się jedynym możliwym wybawieniem. Wie, że nie odwoła wakacji, ale musi wierzyć, że ktoś jej pomoże. Gdy siada za kierownicą, jeszcze zanim odpala silnik, przychodzi jej na myśl, że dzieci wrócą w czwartek, a raport ma być gotowy na piątek. Wychodzi z samochodu i dzwoni do Meksykanina. Nie ma

go w biurze, ale ma wkrótce wrócić. Zostawia wiadomość, że zadzwoni do niego wieczorem z hotelu.

Wrzuca bieg i rusza w stronę San Luis, dzielnicy, w której mieszkają dzieci. Parkuje tam, skąd szpiegowała poprzedniej nocy, i czeka godzinami, niecierpliwie. Słońce grzeje najmocniej, gdy L. wychodzi z samochodu i schodzi w dół zbocza. Jeśli się czegoś nie napije, nie wytrzyma tam – dlatego odważa się opuścić posterunek. Nawet jeśli wpadnie na dzieci, to ma włosy związane w węzeł na karku i ta świadomość ją uspokaja.

W pierwszym napotkanym barze prosi o bardzo zimną colę i gdy pociąga łyk, uświadamia sobie, że dzieci mogły wyjechać na wakacje, mogą być poza Caracas. Gdy się nad tym zastanawia, to fakt ten mógłby wytłumaczyć poprzednią noc. Może wyjechali już na weekend. Zanim wróci do samochodu teoria ta wydaje jej się coraz bardziej prawdopodobna. Z zeszytem w torebce i mazakiem w rękę próbuje coś wymyślić. Jednak na próżno.

Około piątej przychodzi jej na myśl, by pojechać do Macuto. Zawsze wołała coś zrobić zamiast tylko siedzieć i czekać, więc długo się nad tym nie zastanawia. Odpala silnik i rusza autostradą w kierunku lotniska. Gdy dojeżdża do Macuto, słońce już prawie zachodzi. L. kieruje się na północne obrzeża miasta.

Przed tym, tak dobrze już jej znanym domem, nie stoi ani van, ani inny samochód. Zostawia swój pojazd na zakręcie nieco niżej, jak za pierwszym razem, jego prawy bok prawie ociera się o jeżyny. Podchodzi do szpiegowanego domu tak naturalnie jakby była na spacerze. Krzaki, których wcześniej nie zauważyła, okryły połowę płotu czerwonymi kwiatami. Ze środka nie dochodzą żadne głosy ani inne hałasy.

Myśli, że mogłaby wrócić do hotelu, ale tego nie robi. Za to schodzi ku morzu o kolorze ołowiu, nieustannie czując ucisk w żołądku. Nie widać nikogo, a nawet jeśli ktoś by tam był, nie pozwolił sobie wybuchnąć płaczem, z grubszą ociera łzy, które przedarły się jej przez rzęsy. Siada na skraju plaży i opiera głowę na kolanach. Powoli dochodzi do siebie, ale nie znosi tej płaczliwości, która ją opanowała, odkąd znalazła się w Caracas. Nad morzem wisi purpurowe niebo, a od czasu do czasu słychać ptaki, to nie są mewy, nic poza tym.

Wstaje, podnosi buty i idzie w kierunku linii wody – jest ciepła jak powietrze. Podciąga długą spódnicę i spaceruje trochę brzegiem w kierunku południowym, poruszając się niczym stara kobieta. Kilkadziesiąt metrów dalej drogę zagrada jej pas ziemi pokryty roślinami. Ładna metafora, myśli sobie, zwracając na północ. Ma piasek w mózgu, nie widzi wyjścia z tej sytuacji.

Niedługo się ściemni, myśli, kilkanaście metrów dalej dostrzega jakiś kształt leżący na piasku niedaleko wody. Podchodzi bliżej i kształt zamienia się w ludzką postać, a po kilku krokach widzi, że to dziewczyna. Mgła, która spowija wnętrze L. jest zbyt gruba, by mogła przepuścić ten promyk światła.

Do siedzącej na piasku osoby brakuje jej ledwie kilku kroków, gdy tamta podnosi głowę z kolan. Nagle L. spostrzega, że jej oczy spotkały się z oczami Mamy. Nie, to nie Mama, to dziewczyna, której szuka.

Jakimś cudem nadal porusza się do przodu, z oczami skierowanymi na północ. To twoja wielka szansa, myśli, teraz albo nigdy. Ale nie wie, co powiedzieć ani jak podejść do dziewczyny. Zdaj się na swój instynkt, którego używałaś ze mną, przypomina sobie słowa z listu, i słyszy kolejny

głos, który mówi, że sztuka polega na tym, by wiedzieć, jak wykorzystać szansę. W ciągu kilku minut zawraca na północ, choć ten czas wydaje jej się dłuższy. Dziewczyna nadal tam jest, nie zmieniła miejsca ani pozycji. W pobliżu nie ma ani ojca, ani żadnej innej osoby, gwiazdy zaczynają pojawiać się nad morzem.

Nie wie, co powiedzieć, a zostało jej zaledwie kilka metrów do dziewczyny. Idzie ze wzrokiem utkwionym w piasku, jej ciało wypełnione adrenaliną. Kątem oka widzi, że dziewczyna wstaje, chce się zatrzymać, ale wstydzi się tej potrzeby.

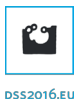
La está mandando ella, ¿verdad? – słyszy. – To ona cię wysłała, prawda? Nie musi podnosić wzroku, by stwierdzić kto pyta. Znowu patrzy w oczy Mamy i zatrzymuje się z otwartymi ustami, jak ryba wyrzucona na brzeg. – Wiem, że cię wysłała – mówi dziewczyna i L. niemo potakuje.

„Mireeeen”, rozlega się z góry, pewnie z domu. To głos kobiety i dziewczyna wraca ku suchej ziemi, szukając cienia krzaków. Odkrzykuje, że już idzie. Potem patrzy na L. i mówi, że będzie tu jutro o szóstej po południu, po czym znika w zaroślach. Stamtąd odpowiada L., że nie zapomniała doszczętnie baskijskiego. I biegnie pod górę, aż ginie na horyzoncie, który jeszcze nie do końca pokrył się ciemnością.

Червената тетрадка

(откъс)

Превод: Мария Пачкова

Оригинално заглавие: *Koaderno gorria*. © Egein, 1998. Откъс.

© Аранча Уретабиская, 1998

© Мария Пачкова, превод

Графично оформление: Хосе Луис Аготе

ISBN: 978-84-617-6377-1

Издание на:

EIZIE

Zemoria, 25

20013 Donostia

www.eizie.eus

„Не прецених добре силите си, нито моите, нито тези на врага. А сега вече - да, трябва да навляза в най-трудната част. Има, имам един час, ако реша да използвам днешната възможност. Така че, след като постоянно отлагах за по-късно просто от страх, сега - все едно се хвърлям с главата надолу в студеното море - ще премина към въведението на това, което ни направиха.

Февруари тъкмо беше започнал и зимата май нямаше намерение да ни напуска, сякаш земята беше забравила пътя към слънцето. Бях сама вкъщи, с нещо като грип. Вие бяхте в детската градина, баща ви в Мадрид, на един от онези курсове, на които ходеше от време навреме. Трябва да е било към десет, когато получих сигнала, и въпреки че бях на легло, се постарях да изпълня заповедта колкото се може по-добре. След минута бях на улицата, нахлупила качулката на якето, със сак на рамо. Оттогава никога повече не се върнах.

Прекоших под дъжда улицата и парка. Обадох се на баба ви от крайпътна телефонна кабина. Може да се позабавя и преди да съм поискала каквото и да било тя каза, че щяла да се погрижи за прибирането ви. Попита ме също дали съм добре, а аз едва схванах какво има предвид. След получаване на сигнала съвсем бях забравила за грипа.

Ти, Мирен, беше на пет години, а ти, Бенят – на две. Тогава не смятах така, мислех си, че ще е въпрос

на часове, че дойде ли времето за лягане аз вече ще съм се прибрала.

Обаче не стана така. Наложих се да замина и баща ви се съгласи. Той само и единствено ми е помагал, след спешното си завръщане от Мадрид. Аз бях в Северните провинции, разбира се, недостижима за врага, и точно това ми каза той, да не се тревожа, вие сте били добре, баба ви ми прашала целувка от сърце, а освен това, скоро нещата щели да се успокоят и тогава сме щели да заминем на почивка ние четиримата, за да потърсим слънце и да забравим лошите моменти. Плаках на рамото му за пръв път от получаването на сигнала. Не, не бивало да плача, това нямало да трае дълго и щом съм кажела, той щял да заведе децата там, където аз му посоча.

Казах, че зимата се точеше безкрайно, но не, когато отново ви видях, петнайсетина дни по-късно, беше пролет - и в небето, и на земята. Бяха изминали едва две седмици, и както бяха се сменили сезоните, така и вие бяхте пораснали, бяхте станали по-зрели. Ти, Мирен, беше с прибрана на тила коса - прическата, която на мен ми харесваше, а по лицето ти, Бенят, нямаше и следа от сополи, докато не се разплака.

Предоставиха ни къща, където да прекараме два дена и една нощ, и макар мястото да беше чуждо за всички ни, още щом се събрахме се почувствахме както обикновено, все едно е някой неделен следобед през зимата. Ти, Мирен, ме попита защо не се връщам къщи и баща ти се понамръщи, сякаш предварително ти беше казал да не споменаваш нищо такова. Аз ти обясних, че един зъл полицай ме преследва, но не може да ме хване. Обяснението не се хареса на баща ви, веднага го забелязах в погледа му, но той ме остави да продължа.

Ти, Мирен, каза, че искаш да останеш с мен и че нямало да ми пречиш. Ще се грижа за теб, така ми каза, и аз не приех на шега думите ти. Изглежда невероятно, може и да не е най-уместното чувство, но едва ли не откакто ти се роди усещах, че не толкова аз се грижа за теб, колкото ти за мен. Не знаех какво да отговоря и вместо да кажа каквото и да било, разтворих ръце да те прегърна. Стояхме така прегърнати двете и баща ви каза, че трябвало да тръгва, че не можело да остане с нас, не си спомням по каква причина. По-късно много пъти съм се питала защо ли той не остана през онези дни, и дори дали наистина той си тръгна или аз съм тази, която е изличила образа му от спомена си. Не съм открила отговора, но аз разказвам своята история, своята истина, лъжите ще се получат случайно, против волята ми.

Къщата имаше хубава, просторна кухня, като онази, която сигурно все още има в дома на баба ви, и ние седяхме там дълго – приготвихме вечерята за трима ни, бързахме, разказвахме си разни неща, докато не завладяхме пространството. После, след вечеря, се изкъпахме под душа и направо си легнахме. Извън кухнята беше хладно, а и на Бенят му се затваряха очите. Имаше стая с две отделни легла, но ти, Мирен, веднага каза, че сме щели да спим по-добре тримата заедно в голямото легло. Така и направихме и като се мушках в леглото аз си помислих, че ще трябва да поискам баща ви да донесе чаршафи от вкъщи за случаи като този.

Ти, Мирен, не искаше да заспиваш, но ти, Бенят, заспа изведнъж, както никога преди, в единия край на леглото, с палец в уста. Ние с Мирен взехме да си говорим, да си разказваме истории. Според твоите учители, ако по нещо си по-напреднала от съучениците си, то е точно по това – устно изразяване. Онази нощ, когато хубавичко бяхме увити в одеялата,

закриляни от червеникавата светлина на масичката, се роди играта, която по-късно щяхме да наречем театър. Ние не бяхме ние, а някакви други хора. Онзи първи път аз бях мама мецана, а ти – мечето, бяхме майка и дъщеря, които никога не се разделят по никакъв повод.

Най-сетне мечето заспа и преди да загася лампата, аз си помислих, че онова, което ти бе скрила от мен в прекия разговор, бе ми го представила под формата на театър. Тихичко казах на двама ви, че скоро ще си дойда вкъщи, сигурно преди края на учебната година.

После, като заобиколих леглото, отидох при тебе, Бенят. Извадих ти пръста от устата и те взех на ръце – нещо, което по онова време вече не можех да направя с Мирен. Ти беше много топъл под пижамката, но това не беше топлината на болест, а просто колкото прегръдката да бъде по-нежна. Може би тази топлина е усещането, което най-живо съм запазила оттогава. Целувах те и усещах топъл кръг от носа до брадичката. Много пъти съм си мислила, че душата, животът или любовта са може би това, тази топлина, която оттогава повече не съм усещала. Откакто ви изгубих, не пожелах да докосна друго дете. Гледах ги, питах на колко години са и се стремях да отгатна как ли изглеждате вие, без обаче да ги докосвам.

На другата сутрин бяхме вълци, и Бенят участва, но не за дълго. Играта веднага ти омръзваше, само след няколко минути и тогава се захвашаше с нещо друго, във вечния си стремеж към новости. Вземаше някоя играчка или инструмент сякаш няма нищо похубаво на този свят и след няколко минути го захвърляше, за да грабнеш втора или трета играчка.

Оттогава ние с теб, Мирен, направихме заедно преглед на целия животински свят. Аз винаги бях майката, а ти, детето - малко, понякога новородено.

Но това ставаше само когато играехме на театър, във всички други случаи, на теб, Мирен, ти харесваше да се правиш на голяма.

Казвах ми, че не мога да се върна вкъщи и седмиците ми се струваха все по-дълги. Баща ви ми казваше, че не бива да бързам толкова, не съм била само аз в опасност, щели сме да видим като мине лятото, а и скоро вие сте щели да излезете във ваканция. Не помня дума по дума тогавашните наши разговори, но помня съобщенията, които ми изпращаше баща ви, или поне онези, които получих. Преглеждала съм ги безброй пъти, за да видя дали той не ми е отправил някакво предупреждение преди да изчезне заедно с вас, но нищо не намерих.

До идването на лятото ние опознахме още много други жилища, като в някои случаи и баща ви оставаше с нас. Никога не минавах повече от петнайсет дена без да се съберем, а в края на учебната година вие останяхте четири дни с мен.

После дойде денят в боровата гора, след една седмица, която четиримата прекарахме в къмпинг. През тази ваканция, ти, Мирен, носеше на врата си верижка, подарена от баба ти. На верижката - сребърен медальон с капаче и всичко както си му е редът. А под капачето – аз, засмяна, изрязана от някоя както изглежда групова снимка.”

Стигнала дотук, Л. отпуска тетрадката на нощната масичка и затваря очи. Мисли си, че и тя е като малкия Бенят – често изпитва желание да си потърси друго занимание, да прехвърча от цвят на цвят, както казваше баща ѝ, момиченце, което никога няма да порасне, по думите на мъжа, споделял доскоро живота ѝ. Тя знае, че ѝ остават малко страници до края на тетрадката, но ѝ се струва, че преди да

навлезе във финалната права трябва да се раздвижи, заповядва ѝ го самото тяло.

Изправила се е, за да погледа движението по улицата през наполовина спуснатите щори. След като се уверява пред огледалото, че косата ѝ съхне както трябва, тя поглежда към креслото, което я чака край прозореца. Часовникът ѝ казва да не губи време.

Накрая взима тетрадката и ляга по корем в кревата.

„Дойде моментът вие да се върнете вкъщи, а аз - на безименно място. Ние с баща ви се уговорихме за края на следващата седмица, само ние двамата, без деца, каза той, за да не забравяме, че все пак сме двойка. Нито тресна гръм, нито се разтвориха водите. По онова време тъгата вече беше започнала да става обичайна, болеше ме от раздялата с вас. Петнайсет дни ми се видяха прекалено много, но приех плана на баща ви.

И вие се размихте в пространството, без предупреждение, докато аз бях далече от вкъщи, фактически задържана. Баща ви не дойде както беше обещал и в началото помислих, че се е появило някакво затруднение, нещо, свързано с полицията, или че някой от вас двамата се е разболял. Разочарована бях, но в никакъв случай не се разтревожих. Трябваше да почакам още седем дни, нищо повече.

Обаче скоро са наложи да приема, че няма как да превъзможна това затруднение, че вие сте изчезнали заедно с баща си, защото и баба ви нямаше новини от вас. Това поне ми съобщи тя в писмо с елегантен почерк. „Моят син ни ги е откраднал;“ така ми написа тя, а също и, че, щом научи нещо, ще ми предаде.

Минаха седем години преди баща ви да изпрати от Венецуела писмо по случай Коледа. През това

време какво ли не мина през ума ми в търсене на причините за тази празнота, която сякаш щеше да е вечна. Мислех, че и тримата сте умрели, че вашият баща ви е убил, знам ли и аз. Сигурно само вярната хипотеза не съм обмисляла.

През тези години много пъти съм си представяла, че сложа ли писмо в бутилка, морето ще го отнесе до вас, или поне до теб, Мирен, защото ако нещо ти е останало от детството, то това е морето. Изпращала съм стотици бутилки, без да съм изпратила в действителност нито една. А после си мислех, че писмото ми е пристигнало на някой топъл и просторен плаж, стои там и ви чака. Друг път стъклото се разбиваше в скалите на хиляди парчета и писмото се изгубваше във водата.

Те ще се върнат някой ден, молах се аз, както будистите, по много пъти на ден, ще се върнат щом пораснат, и надеждата никога не е изчезвала напълно. Мога да кажа без капка лъжа, че това ме поддържаше жива – неведнъж съм изпитвала желание да умра, но дори и в най-тъжните моменти ми се струваше, че не мога да умра току-така, без да знам къде сте, че остатъкът от живота ми е предназначен да заякчава и укрепва вашия, че аз не мога просто да изчезна.

И ето ме тук, макар и да не знам точно къде, все така изолирана както когато вашият баща ви отвлече, но не завинаги. Ще ми е нужно все още много време, защото не е лесно да промениш орбитата на сателит, но от днес нататък животът ми няма да има друга цел.

Разказах ви спомените си и освен това част от моята истина. Сега вече знаете кои сте били и знаете, че аз винаги ще ви чакам. Бих искала поне да умра близо до вас, като дървото, което тори с листа земята около себе си. Но не и без преди това да

съм ви прегърнала, без да съм усетила поне веднъж вашия мирис и вашата топлина.

До скоро, скъпи мои. Докато не се намерим, оставяйте следа по пътя си, показвайте ми посоката си, преносителката на тази тетрадка ще ви посочи как да го направите.

Майка ви”

Противно на онова, което е мислела, очите ѝ не се напъхват със сълзи, когато дочита тетрадката. Безкрайна мъка е притъпила всякакво чувство и тя единствено чува глас, който ѝ заповядва да отиде при децата и да ги прегърне както би искала Майката. Но разбира се съвсем не прави това. Няколко мига притиска лице към чаршафа, без да я е грижа за къдриците. После се изправя и спокойно се облича. А преди да излезе от стаята скрива червената тетрадка зад гардероба.

Тръгва пеша към посоченото кафене, с картата в ръка, обула леки платнени обувки, мушнала новите в чантата си. Топло е, но благодарение на вятъра е по-поносимо.

Първия километър, след като прекосява улицата на хотела, тя извървява под високо издигаща се магистрала. Горе, на разстояние колкото десететажна сграда, шумът на моторите наподобява отминаваща гръмотевица. Часът е шест и половина и тя не вижда почти никакви хора по незавършената улица.

Изведнъж магистралата завива вдясно и надолу. Улицата обаче продължава направо и слънцето започва да тормози очите ѝ. По това време вече ѝ е ясно кой може да стои зад полученото писмо. Отхвърлила е полицията или нещо подобно и смята, че, по

един или друг начин, волно или неволно вероятно Майката стои зад това.

Откакто е напуснала сумрака на магистралата, улицата е започнала постепенно да заслужава това име. Ясно ѝ е как трябва да действа, не изпитва страх, само приятна нервност. Докато върви, както в много други случаи, тя поглежда в прозорците на къщите. Колко много живот има около нас, а по-голямата част от него никога няма да опознаем, беше ѝ казала веднъж Майката, докато вървяха заедно по улицата.

Мисли си, че скоро ще трябва да се преобуе, не може да го направи пред кафенето, но не се и чувства в състояние да издържи дълго с тези кокили. Когато улицата започва да се изпълва с магазини, тя си сваля платненките, също както братовчедите ѝ, когато слизаха от фермата в село за литургия. Уверява се, че асфалтът се вижда отдалече и изправя гръб. В предложението от витрината на магазин за конфекция огледало тя проверява дали къдриците са на мястото си. Остават десет минути до седем, когато си помисля, че би трябвало да попита за кафене Голдън. Вижда го преди да е задала въпроса, там, където погледът се изгубва – червени неонов светлини, Голдън с големи букви.

Все още не е станало време, когато Л. сяда в лявата половина, приблизително в средата на терасата. Над масата е разтворен широко оранжев чадър на цветчета и другите посетители също са избрали масички с чадъри. Щом тя сяда сервитьорът пристига. Поръчва си кафе с лед и зачаква, като внимателно разглежда наоколо и с разперени пръсти на дясната ръка бавно разресва косите си, сякаш те са

от много крехко стъкло. Тук липсва малко музика, помисля, все едно е в някакъв филм. И на сянка е топло, но не усеща влага от изпотяване.

Донсят ѝ кафето, поискват да плати сметката веднага и точно когато тя се готви да прибере портмонето в чантата, някой сяда до нея. „Добър ден“; казва той на баски и преди да е получил отговор добавя, че ще трябва да говорят на испански. Когато Л. насочва поглед към притежателя на гласа, мъжът довършва изречението си. Не е млад, около петдесетгодишен и тялото му е съставено от сфери, без шия и без кръст. Ако не беше ризата, тя би помислила, че се намира на някоя тераса в Биариц, или в Сан Себастиан. Добре, казва Л. и отново зачаква.

Докато сервитьорът поднася на мъжа коктейл с ром, те не говорят. После мъжът ѝ казва, че трябва да ѝ предаде писмо. Тогава тя осъзнава, че се стреми да се покаже спокойна, но всъщност не е. Спокойствието се завръща, когато най-после разбира защо я е извикал мъжът. Ледът напълно се е разтопил в кафето, но то е все още хладко. Мъжът ѝ казва, че ако не го изпие, след десет минути ще се е стоплило и Л. го пита как ще извършат предаването на писмото.

Коктейлът не е имал време да се стопли. Мъжът ѝ казва, че ще станат двамата едновременно и той ще ѝ предаде писмото сред хората. Поти се, но като че ли не си дава сметка. Когато Л. отново поглежда напред, мъжът я пита дали няма нещо за подателя на писмото, някакво съобщение. Л. едва не му казва, че е късно за това, нали тя се връща след седмица, но навреме се усеща. Отговаря не, няма какво да поръчва, освен да се предаде, че всичко върви добре.

Мъжът ѝ казва, че като станат ще се насочат надясно. Така и постъпват и скоро хората ги наобикалят. Тогава дебелинското ловко изважда от сакото, което държи в ръка, един обемист плик и го връчва на Л., а тя го мушва в чантата си. Няколко крачки по-нататък мъжът ѝ подава ръка и изчезва в улица от лявата ѝ страна. В продължение на няколко секунди тя стои без да помръдне, изправена, наред гъмжило, което се движи във всички посоки. Проклетите сандали ѝ убиват и ѝ се иска да избяга.

Часът е осем, когато едно такси я оставя пред хотела. Не е сменила обувките си и при всяка стъпка петите ѝ пламтят. Притиска чантата под мишницата си и пристъпя, овесена сякаш на нея. Когато ѝ остават няколко крачки до рецепцията чува как някой я извиква откъм гърба. Без да се обръща тя е разпознала гласа на мексиканеца и преди да го направи сваля обувките си.

Мексиканецът иска да отидат на вечеря и интуицията подсказва на Л., че не може да откаже - на другия ден те трябва да се уточнят за репортажа в училището и без това нищо няма да се получи. Моли го да ѝ даде десет минути, за да се качи до стаята и да се преоблече. Мъжът сяда в едно кресло във фойето, разперил ръце вместо отговор.

Щом влиза в стаята тя хвърля сандалите на пода и като оставя чантата на леглото измъква от нея плика, целия изписан отгоре. Знае, че не разполага с много време, но разкъсва хартията на мига. Вътре има друг, доста дебел плик и писмо, написано на ръка от Майката. Листчетата са само две и Л. предпочита да не ги чете. Накрая прибира всичко в същото скри-

валище на тетрадката и се мушва бързо-бързо под душа. „Само две странички;“ повтаря си тя мълком.

След като вече е излязла от стаята си, докато чака асансьора, ѝ хрумва, че може Майката да се отказва, че може би това ѝ казва в писмото, да не предава тетрадката на децата. Тогава обаче си задава въпроса какъв ли ще да е смисълът на дебелия плик, който двете страници придружават, и се връща в стаята. Усеща, че дори ако трябва да удвои обещаните десет минути, ѝ е необходимо да прочете писмото.

„Вярна моя приятелко – гласи обръщението. – Макар че тетрадката, която държиш в ръцете си е писана набързо, струва ми се, че помня всяка дума, че бих могла да ги повтора всичките от край до край, една след друга. Затова ти изпращам този плик, като допълнение към казаното там. Моля те, кажи им да прочетат първо това, което ти изпращам сега, все едно е предговор, преди да започнат тетрадката.“

Тук тя прекъсва четенето, щом се е уверила, че връщане назад няма. Скрива отново тетрадката и, преди да прекрачи прага спира пред огледалото. Оправя си косата и, провесила чантата на рамо, слиза там, където я очаква мексиканецът.

Когато те излизат навън, на запад небето тъмнее. Мъжът не протестира, когато тя му казва, че е много уморена и, следователно, иска да се прибере колкото се може по-рано.

Те влизат в китайския ресторант на отсрещния тротоар и още щом седат Л. му споменава за понеделника. Мъжът е подготвил отговора си – нека тя му се обади в офиса щом разбере, че децата са дали съгласието си, той ще е на линия за вторник. Нещата

са ясни, казва си тя на ум, обаче възелът, затегнал се в стомаха ѝ при отваряне на писмото от Майката, не се разхлабва. Трябва да направи усилие, сякаш предварително се е заситила, за да погълне ястията, които е поръчала с желание.

За да се освободи от това неприятно усещане, тя споменава семейството, децата и мъжът се хваща на въдицата. След това Л. се включва на автопилот и гласът на мексиканеца се отдалечава, отслабва. Мисли си, че се е държала като момиченце след като е установила, че за нея има само два листа, а за децата – поне десет. Все още не си признава, че причината за стягането в гърлото е любопитство.

Изведнъж мъжът млъкна, не само за да сложи в устата си хапка или за да отпие от бирата. Продължителността на паузата събужда в нея приспаното внимание. Не знае какво точно е казал той преди да замлъкне и прибягва до изречение, което може да върши работа при всякакъв случай. Мъжът ѝ казва, че ни бива да се доверява на онези, които не обичат децата, че те не са щедри хора, а дискриминатори. Първо изоставят децата, казва ѝ той, после старците, после сакатите и краят на всичко това е лош. Децата са хора, а не животинчета. Не го е казал на шега, но на лицето на мексиканеца изплува усмивка, така както от говора му изплува музика. Л. му казва, че е капнала от умора, денят е бил много дълъг и мъжът вдига ръка на секундата. „Нашите мъже ще ти се виждат още по-недодялани, ако свикнеш с този”, предупреждава тя сама себе си.

Десет и половина е, когато влиза в хотелската стая и тогава вече думите за умората са се превърнали в действителност. Сваля дрехите, с които е

облечена, слага си свободна бяла фланелка и взема отново писмото от следобеда. Зачита го права, като почва от втория параграф.

„Откакто ти замина, усещам, че бъдещето ми е в твоите ръце, и понеже това чувство ми е толкова познато колкото неприятно, по няколко пъти на ден си повтарям, че съм в добри ръце.

Моля те, внимавай, когато установяваш контакт с децата, внимавай с бащата, който ги отвлече и преди всичко внимавай с тях – те може да са ме забравили или може да са им казали, че съм умряла. Използвай с тях инстинкта, който винаги си използвала с мен и думите ще дойдат сами. Обясни им как живея и за какво се боря, кажи им, че ти ще ми помогнеш да достигна до тях, че няма да ги изгубя за втори път, че крадецът има защо да се тревожи.

По-добре не споменавай думата крадец и не казвай нищо срещу баща им, за да не се изплашат. Стигни до тях и им предай тетрадката и предговора, който ти изпращам заедно с това писмо.”

Тук, когато ѝ остава почти цял лист до края на писмото, Л. прекъсва четенето. От мястото, на което се намира тя може да види другия дебел бял плик върху леглото. Помисля си, че може да го отвори, а после да купи друг плик, защото този няма никакъв отличителен знак. Дори си представя сама себе си как распечатва плика на парата от каничката, с която си приготвя кафе. Но като тръсва енергично глава тя продължава четенето.

„И не забравяй че, стига да е възможно, искам снимки, направени по-отблизо отколкото тази, която ти имаш. Направи всичко това, скъпа приятелко, и се връщай бързо, колкото се може по-скоро, защото

съм изпълнена с нетърпение, в очакване на новини от теб.

Щях да завърша тази бележка без да ти благодаря, защото тези думи са прекалено слаби, за да заплатят дълга, който винаги ще имам към теб.”

Тя сгъва внимателно листовете и ги оставя на масата редом с другия плик. Не разкъсва новия плик, въпреки че любопитството ѝ пречи да заспи.

СЕДЕМ

Събужда се рано, щом слънцето влиза в стаята, и подтикната от устрема, излиза на улицата почти едновременно с тръгналите за училище деца. Докато изминава маршрута, който вече знае почти наизуст, преговаря наум предстоящите стъпки. Какво трябва да каже на секретарката или на игуменката и как да организира репортажа. Паркирайки си помисля, че е пристигнала почти без да си даде сметка за това, което върши, все едно че е изминала пътя от своето градче до Сан Себастиан. Колите винаги са ѝ харесвали, както голямото ѝ бащино Рено, така и малкия Форд, който я чака сега пред дома ѝ, карането винаги ѝ се е струвало приятно, дори успокояващо. Влизаш в колата, сядаш на шофьорското място и ведно с включването на мотора пускаш музика. После – ръцете винаги на кормилото и цялото тяло подчинено на заповедите на автопилота.

С тези дреболии занимава мисълта си докато се изкачва по стълбите, под лъчите на все още не горещо

слънце. Стигнала на площадката вижда, че голямата врата на портала е затворена, но не открива никаква опасност. Вписаната в нея вратичка е отворена и тя влиза оттам. Тогава, още щом прекрачва този праг, долавя една дълбока, пълна тишина, от онези, които карат сърцето да се свие. Без да разбира какво става, тя влиза в канцеларията, където има само едно лице. „Не, секретарката няма да е в службата и няма да я има до края на ваканцията.” Нарича училището служба, а после говори за ваканция.

Сякаш неоновата лампа от тавана се е стоварила върху нея и мълния пронизва цялото ѝ същество. Да, имат три дни празници, понеделник, вторник и сряда. Освен това, непознатата не е чувала за репортажа, никой нищо не ѝ е казал.

Л. сяда на площадката, обхванала с длани главата си, по-объркана отколкото при изчезването на куфара. Първо си помисля, че работата от тези две седмици е отишла напразно, че тя не е вършила нищо друго, освен да си губи времето. След малко се изправя и се спуска тичешком по стълбите, макар да не знае накъде отива, нито с каква цел. Влизайки в колата едва сдържа сълзите си и мексиканецът е единственото спасение, което ѝ хрумва. Тя знае, че той не може да промени нищо с ваканцията, но има нужда да се надява, че някой ще ѝ помогне. Там, преди да включи мотора, през ума ѝ минава, че децата ще се върнат в четвъртък и все още ѝ остава петъка за заснемане на репортажа. Излиза от колата и звъни на мексиканеца. Той не е на работното си място, но ще се върне веднага. Остава му съобщение, ще му се обади тази вечер в хотела.

Пали колата и се насочва към Сан Луис, към квартала, където живеят децата. Спира на същото място, където предния ден е чакала нащрек и остава там часове наред, изпълнена с нетърпение. Слънцето е в зенита си, когато тя излиза от колата и тръгва надолу по склона. Ако не изпие веднага нещо няма да може да остане там повече, затова и се осмелява да излезе от автомобила. Така или иначе, дори да попадне на децата, косата ѝ е съвсем опъната към тила, което я успокоява.

Поръчва си много студена кола в първия изпречил се на пътя ѝ бар и още щом отпива ѝ хрумва, че може би децата не са в Каракас, възможно е да са отишли да прекарат кратката ваканция някъде другаде. Докато обмисля предположението ѝ минава през ума, че това би обяснило нещата от предната вечер – не е изключено те да са заминали в края на седмицата. Когато се връща в колата догадката ѝ се струва по-вероятна отколкото в началото. Взима тетрадката и флумастера, които винаги носи в чантата си и се опитва да внесе яснота в мисълта си. Напразно.

Часът е пет, когато се сеща да отиде в Макуто. Винаги ѝ се е струвало по-добре да върши нещо, отколкото да чака. Следователно, без повече да му мисли включва мотора и скоро отново е на магистралата, която води към летището. Малко остава до здрач, когато пристига в Макуто и се насочва направо към покрайнините на селото, на север.

Край оградата на вече познатата ѝ къща не се вижда нито старото комби, нито каквото и да било возило. Както първия път тя спира колата след завоя по-нагоре по пътя, с почти свряна в гъсталака дясна страна. Връща се, все едно се разхожда, при вратата

на къщата, която иска да наблюдава. Храстите, които тя предния път не е забелязала, покриват с червени цветове половината ограда. Отвътре не се чуват гласове, нито някакъв друг звук.

Мисли си, че би трябвало да се върне в хотела, но не го прави. Напротив, спуска се към морето, което изглежда оловно, с неразхлабващ се възел в стомаха. Никого не вижда наоколо и въпреки всичко не иска да се заплаче, избърсва от лицето си малкото сълзи, които не е успяла да удържи. Сяда там, където започва плажът, прегънала колене и подпряла на тях глава. Малко по малко се съвзема, като същевременно се упреква за плачливостта си откакто е в Каракас. Небето е като голяма синина над морето и от време на време се чува писък на птици, които не се чайки, никакъв различен звук.

Става, взима обувките си в ръка и се доближава до брега, докато не се уверява, че морето е също така прохладно, както и въздуха. А после повдига леко дългата си пола и пристъпя няколко крачки на юг, както правят възрастните жени. Два-три метра по-нататък покрити с гъсталак ивица земя, подобна на език, ѝ препречва пътя. Хубава метафора, минава ѝ през ума, докато се връща на север. Мислите ѝ не се избистрят, не вижда изход.

Опасява се, че скоро ще се стъмни, когато на няколко метра от мястото, където се намира, тя различава пред себе си силует, на плажа, близко до брега. С придвижването си напред вижда, че това е силует на човек, и след няколко крачки като че ли се изяснява, че това е младо момиче. Насъбралите се в нея облаци са прекалено гъсти, за да може да ги прониже този лъч светлина.

Остава ѝ разстояние от няколко крачки, за да стигне до седящата на плажа девойка, когато тя вдига отпуснатата на коленете си глава. Изведнъж Л. вижда очите на Майката, вплетени в нейните. Не, не е Майката, разбира тя мигом, а дъщерята.

Продължава напред с известно затруднение, заледана на север. Сега, мисли си тя, сега или никога. Но не знае какво да каже, нито как да подходи. „Използвай с тях инстинкта, който използва с мен,” спомня си тя, а също и, с друг глас, че всичко е в оползотворяване на случайностите. На Л. ѝ се струва по-дълго, но едва ли е изминала повече от минута откакто е зърнала момичето, когато отново се обръща на юг. То стои там, на същото място и в същата поза. Наоколо няма следа от бащата или от когото и да било друго, а над морето блещукат първите звезди.

Все още не е избрала думите, а ѝ остават четири-пет метра за да достигне до момичето. Тя продължава напред с поглед в земята, с преливащо от адреналин тяло. С крайчеца на окото вижда, че момичето се е изправило и би искала да спре, но се срамува от това чувство.

„Тя ви изпраща, нали?” чува, преди да се е изравнила с девойката. Не ѝ е нужно да вдигне очи, за да знае кой е проговорил. Отново среща погледа на Майката и остава с отворена уста, като риба на сухо. „Знам, че тя ви изпраща,” ѝ казва момичето и Л. отговаря да с едно кимване.

„Мирееен!” чува се отгоре, сигурно откъм прага на къщата. Гласът е женски и момичето отстъпва към брега, като търси закрилата на храстите. Отвърща ида, също крещейки. А после, гледайки към Л., ѝ казва, че утре в шест следобед ще бъде тук и се шуму-

гва в гъсталака. Оттам отговаря – не, не е забравила
напълно баскси. И побягва нагоре, докато не се
изгубва съвсем във все още светлещото небе.

Punane kaustik

(katkend)

Tõlkinud Merilin Kotta

DS52016.EU

Originaali tiitel: *Koaderno gorria*. © Erein, 1998. Katkend.

© Arantxa Urretabizkaia, 1998

© Tõlge eesti keelde: Merilin Kotta

Kujundaja ja küljendaja: Jose Luis Agote

ISBN: 978-84-617-6377-1

Kirjastaja:

EIZIE

Zemoria, 25

20013 Donostia

www.eizie.eus

„Ei, ma ei hinnanud oma jõuvarusid õigesti; ka vaenlase omi mitte. Ja nüüd, praegu olen ma silmitsi kõige keerulisema ülesandega. Puudub üks tund, mulle on jäänud kõigest tund, et tänast võimalust kasutada. Seetõttu asungi ma nüüd – pärast argusest tingitud viivitust – asja juurde, nagu hüppaks pea ees külma vette.

Veebruar oli just alanud ja näis, nagu piiraks talv meid igavesti, justkui oleks maa unustanud oma teekonna ümber päikese. Olin üksi kodus, gripis vist. Teie olite *ikastolas* ja teie isa Madridis ühel neist lühikursustest, kus ta aeg-ajalt käis. Mind hoiatati hommikul ja, kuigi olin voodis, reageerisin sellele nii kiiresti, kui suutsin. Ühe minutiga olin tänaval, jopekapuuts silmini ja kott õlal. Sellest hetkest alates ei ole ma oma kodu näinud.

Kõndisin vihma käes üle tänava ja läbi pargi. Helistasin teeäärsest telefoniputkast teie vanaemale. Võib-olla jään veidi hiljaks. Ja enne, kui jõudsin midagi paluda, ütles ta mulle, et küll ta juba viib teid ise koju. Ta küsis, kuidas ma ennast tunnen, ning mul võttis aega, et mõista, miks ta seda teada tahab. Märguande pärast olin gripi sootuks unustanud.

Sina, Miren, olid viieaastane, ja sina, Beñat, kahene. Tol hetkel ma sellele ei mõelnud. Arvasin, et eesootav on mõne tunni küsimus ja magamamineku ajaks olen tagasi.

Aga nii ei läinud. Ma pidin end varjama ja teie isa oli sellega nõus. Madridist kiiruga tagasi tulnud, toetas ta mind nii, kuidas jaksas. Peitsin vaenlase eest end Iparral-

des, aga teie isa ütles, et säilitaksin rahu, et teiega on kõik korras, et vanaema saadab mulle suure kallistuse, et peagi tuul vaibub ning siis läheme neljakesi puhkusele, päikest otsima, et unustada halvad ajad. Puhkesin ta öla najal nutma esimest korda pärast hoiatust. Ei, ma ei pidavat kurvastama, kõik see olevat ajutine ja tarvitsevat mul vaid öelda, kui ta toovat teid sinna, kuhu mina vaid tahan.

Ütlesin just, et talv näis meile igavene, aga ei. Umbes viisteist päeva hiljem, mil ma teid uuesti nägin, oli maapinnal ja taevalaotuses suur kevad. Aastaaeg oli vahetunud ja samamoodi olite teie nende vaevalt möödunud kahe nädalaga kasvanud, küpsemateks saanud. Sinul, Miren, olid juuksed hobusesabas, nagu mulle meeldis, ja sinu näol, Beñat, ei olnud jälgegi nohust, kuni sa nutma hakkasid.

Maja oli meie päralt kaks ööpäeva ja, ehkki me ei olnud seal varem käinud, tundsimend neljakesi nagu alati, justkui oleks tegu mõne talvise pühapäeva õhtupoolikuga. Miren, sa küsisid, miks ma koju ei tule, aga su isa kortsutas kulmu, nagu oleks ta sul juba korra keelanud sel teemal rääkida. Vastasin, et kuri politseinik jälitab mind, aga ta ei saa mind kätte. Pilkk reetis, et su isale minu seletus ei meeldi, aga ta laskis mul jätkata.

Miren, sa ütlesid, et tahaksid jääda koos minuga ja sinust ei oleks mingit tüli. Hakkasin sinu eest hoolitsema, ütlesid sa ja ma teadsin, et mõtled seda tõsiselt. Raske uskuda ja võib tunduda kohatu, aga peaaegu kohe, kui sa sündisid, tundsin ma, et rohkem kui mina sinu eest, hoolitsesid sina minu eest. Ma ei teadnud, mida öelda, ja vastuse asemel sirutasin välja käed. Kallistasime teineteist ja teie isa teatas, et peab ära minema, et ta ei saa kauemaks jääda, ma ei mäleta, mis põhjusel. Hiljem olen ma endalt mitu korda küsinud, miks ta küll tookord meiega ei jäänud, aga ka seda, kas ta tegelikult üldse lahkus või olen ma tema kuju oma mälestustest kustutanud. Ma ei tea, aga

räägin teile sündmustest oma versiooni, oma tõde ja minu kirjas ei ole tahtlikke valesid.

Majal oli ilus köök nagu vanaema juures ja me veetsime seal palju aega, valmistasime õhtusööki kolmele, lobisesime, rääkisime lugusid, kuni tundsim end maja peremeestena. Pärast sööki käsime duši all ja heitsime ilma pikema jututa magama. Väljaspool kööki oli jahe ja Beñati silmalaud vajusid juba kinni. Toas oli kaks voodit, aga sina, Miren, ütlesid kohe, et magame parem kõik koos suures voodis. Nii me tegimegi ja voodisse pugedes tuli mul mõte, et võiks teie isalt paluda, et ta tooks meile kodust sellisteks puhkudeks oma linad.

Miren, sina ei tahtnud uinuda, aga sina, Beñat, jäid voodi servas hoobilt magama, põial suus. Meie Mireniga vestlesime, jutustasime teineteisele lugusid. Sinu õpetajad arvasid ikka, et sa võisid suulises eneseväljenduses klassikaaslastest parem olla. Tol ööl tekkidesse mähituna, öölambi punaka valguse kaitse all sündis mäng, mille hiljem nimetasime teatriks. Me ei olnud meie ise, vaid keegi teine. Esimesel korral olin mina karuema ja sina karutütar, ema ja laps, kes ei läinud teineteisest kunagi lahku.

Lõpuks jäid sa, karutütar, magama ja enne lambi kustutamist taipasin, et olid mängides väljendanud tundeid, mida otsesõnu varjasid. Ütlesin teile vaiksel häälel, et tulen peagi koju, nähtavasti juba enne õppeaasta lõppu.

Seejärel tulin ümber voodi sinu juurde, Beñat. Võtsin sul pöidla suust ja haarasin su sülle; Mirenit ma enam niimoodi sülle võtta ei saanud. Su keha lõõmas pidžaama all, kuid mitte palavikuliselt vaid parajal määral, et kallistus mõjuks veelgi õrnemalt. Seda soojust mäletangi ma ehk kõige elavamalt. Andsin sulle musi ja tundsin sooja hingeõhku ninast lõuani. Olen palju kordi mõelnud, et võib-olla on hing, elu ja armastus just soojus, mida ma sealt alates ei ole enam kogenud. Teie kaotamise päevast alates pole ma

puudutanud ühtegi last. Ma olen neid jälginud, küsinud, kui vanad nad on, püüdnud ette kujutada, millised oleksite teie, aga ma ei ole neid puudutanud.

Järgmisel hommikul mängisime hunte ja Beñat osales mängus, kuid ainult viivuks. Sa tüdinesid mõne minutiga ja hakkasid tegelema muuga, otsisid alati uudsust. Korjasid üles mõne mänguasja või tööriista ja näis, nagu poleks maailmas midagi põnevamat kui see, aga järgmisel hetkel hülgasid eseme, et haarata teise või kolmanda järele.

Sellest ajast peale mängisime meie sinuga, Miren, läbi kõik loomad. Mina olin alati ema ja sina laps, väike, mõnikord vastsündinud loomalaps. Aga laps ainult teatris. Väljaspool mängu meeldis sulle näidata ennast täiskasvanuna.

Mulle öeldi, et ma ei tohi koju minna, ja nädalad venisid. Teie isa üles, et kiiret ei ole, et oht ei ähvarda ainult mind, küll me suve lõpus juba vaata, peagi algab teil vaheaeg. Ma ei mäleta seda vestlust täht-tähelt, kuid teie isa saadetud sõnumeid küll, vähemalt neid, mille ma kätte sain. Olen neid lõputult üle lugenud, et äkki vihjas ta kuidagi teie äraviimisele, aga ei ole leidnud ühtegi vihjet.

Enne suve kohtusime veel paljudes eri paikades ja vahel jäi teie isa meiega. Kunagi ei möödunud kohtumistest üle viieteistkümne päeva ja õppeaasta lõppedes veetsite te neli päeva minuga.

Seejärel, pärast neljakesi ühes kämpingus veedetud nädalat saabus männisalu päev. Sel vaheajal ehtis su kaela, Miren, vanaema kingitud kett. Keti küljes rippus hõbedast lahtikäiv medaljon. Ja medaljoni sees minu, küllap mõnelt grupifotolt välja lõigatud naeratav nägu.”

Siinkohal jätab L kaustiku öökapi ja paneb silmad kinni. Ta mõtleb, et on nagu väike Beñat, kes tunneb sageli vajadust tegevust vahetada, lennata lillelt lillele, nagu ütleks

isa, tüdruk, kes ei saa kunagi täiskasvanuks, nagu ütleks ta poiss-sõber. Ta teab, et kaustiku lõpuni on vähe lehti, aga tunneb, et peab end veidi sirutama, ta keha käsib seda.

Tõuseb püsti, piilub poolsuletud rullo vahelt tänava-liiklust. Saab peeglist kinnitust, et juuksed kuivavad hästi, ja vaatab toanurgas akna kõrval ootavat tugitooli. Kell näitab talle, et ta ei tohi aega kaotada.

Lõpuks võtab ta kaustiku ja heidab kõhuli voodile.

„Jõudis kätte päev, mil teie läksite koju ja mina ühte nime-tusse paika. Järgmisel nädalal pidime teie isaga kohtuma kahekesi, ilma lasteta, ütles ta mulle, et mitte unustada, et me oleme ka paar. Ükski välk ei sähvatanud; meri ei lahk-
nenud kaheks. Selleks ajaks oli pidev kurbus minust juba võitu saanud, lahusolek tegi mulle haiget. Viisteist päeva näis liiast, aga ma jäin teie isa plaaniga nõusse.

Te kadusite mu elust ette hoiatamata samal ajal, kui olin kodust eemal praktiliselt nagu kinnipeetav. Teie isa ei ilmunud kohale, nagu oli lubanud, ja algul arvasin, et tal tuli ette mõni takistus, probleem politseiga või lapse haigestumine. Olin pettunud, kuid kaugel murest. Mul tuli oodata kõigest seitse päeva veel.

Siiski pidin mõne aja pärast tõdema, et ette tulnud takistus on ületamatu, et teie olete isaga koos kadunud, sest ka vanaema ei teadnud teist midagi. Vähemalt nii seis ta elegantsete tähtedega kirjas. „Mu poeg on nad meilt ära röövunud,“ kirjutas ta ja lisas, et niipea, kui midagi kuuleb, annab mulle teada.

Seitse aastat hiljem jõuludel saatis teie isa mulle Venezuelast kirja. Vahepeal käis mu peast läbi kõiksugu mõtteid, et püüda seletada oma lõputut tühjustunnet. Et te kõik olite surnud, et teie isa oli teid tapnud, mida iganes. Tõde oli ehk ainus hüpotees, mille peale ma ei tulnud.

Aastate jooksul kujutasin ikka ja jälle ette, et panen teile kirja pudelisse ja meri viib selle teieni, vähemalt sinuni, Miren, sest kui sa oma lapsepõlvest üldse midagi mäletad, siis kindlasti merd. Olen niimoodi visanud merre sadu pudeleid, seda päriselt tegemata. Hiljem kujutlesin, et mu sõnum jõuab soojale ja mõõtmatu rannale ning jääb seal teid ootama. Teistel juhtudel purunes klaas vastu kaljusid kildudeks ja sõnum uppus vetesügavusse.

Ühel päeval tulevad nad tagasi, palvetasin mitu korda päevas budisti kombel, nad tulevad tagasi, kui on saanud suuremaks, ning lootus ei kustunud kunagi. Tunnistan ausalt, et lootus ongi mind elus hoidnud; olen soovinud surra rohkem kui korra, kuid isegi kõige suurema ahas-tuse hetkedel sain aru, et ma ei tohi surra sellisel viisil, teadmata, kus te olete; minu ülejäänud elu pidi toetama ja kindlustama teie oma, ma ei saanud heast peast ära kaduda.

Siin ma nüüd olen, kuigi ei tea täpselt, kus; sama jälitav nagu siis, kui isa teid röövis, aga see ei jää nii alati-seks. Mul on endiselt vaja palju aega, sest satelliidi tee-konda pole lihtne muuta, aga edaspidi on minu elu ainus eesmärk teid toetada.

Koos mälestustega rääkisin teile oma väikese osa tõest. Nüüd te teate, kes olite, ja ka seda, et mina ootan teid alati. Kui muu pole võimalik, sooviksin vähemalt surra teie läheduses nagu puu, mis väetab lehtedega maapinda enda ümber. Aga ma ei taha surra enne, kui olen teid kallistanud, kui olen kasvõi korra tundnud teie lõhna ja soojust.

Peatse kohtumiseni, mu kallid südamekesed. Enne kui me kohtume, jätke oma teele maha mingi märk, juhutage mind enda juurde. Kaustiku tooja täpsustab teile, kuidas.

Ema.”

Vastupidiselt ootustele ei täitu ta silmad pisaratega, kui kaustiku läbi saab. Ta hinge vallutab suur valu, ta kuuleb vaid häält, mis käsib tal minna laste juurde ja kallistada neid nii, nagu Ema tahaks. Aga loomulikult ei tee ta midagi sellist. Ta toetab soengust hoolimata hetkeks näo vastu lina. Seejärel tõuseb püsti ja paneb kiirustamata riidesse. Ja enne toast väljumist peidab punase kaustiku kapi taha.

Ta sammub jala juhatatud kohviku suunas, kaart käes, mugavad kingad jalas ja uued kotis. On palav, aga tuul leevendab kuumust.

Esimesel kilomeetril, hotelli tänav vaevalt ületatud, kerkib tänava kohale kiirtee. Umbes kümme korrust kõrgemal mürisevad mootorid nagu kauge kõuemürin. Kell on pool seitse ja tänaval, mis pole veel lõppenud, pole mitte kedagi.

Äkki keerab kiirtee paremale ja laskub allapoole. Sellest hoolimata viib tänav otse ja päike hakkab silmi häirima. Selleks ajaks on L välja nuputanud, kes võis talle selle kutse saata. Ta välistab politsei või kellegi taolise ja arvab, et läkituse taga on ühel või teisel moel, tahes-tahmata Ema.

Alates hetkest, mil kiirtee pimedus seljataha jääb, hakkab tänav tasapisi õigustama oma nime. L teab täpselt, kuidas käituda, ta ei karda, kuid on veidi närvis. Kõndides vaatab ta nagu tavaliselt majade aknaid. Meie ümber tiirleb nii palju elusid ja suuremat osa nendest ei õpi me kunagi tundma, sõnas Ema kord ühel teisel tänaval.

Ta mõtleb, et peab üsna pea kingi vahetama, kohviku ees seda teha ei saa, kuid uute kunsttükkidega pikka maad kõndida oleks võimatu. Jõudnud poodide juurde, võtab ta madalad kingad jalast nagu nõod, kes vahetasid jalavarje teel maakodust külakirikusse missale. Ta märkab, et konts-kingad viivad asfalti kaugemale ja teevad selja sirgemaks.

Kontrollib peegelduvalt riidepoe vitriinilt, kas iga loki on õiges kohas. Kell on kümne minuti pärast seitse, kui talle meenub, et peaks kellelki Goldeni kohviku asupaika küsima. Aga leiab kohviku üles enne seda: kauguses punane neonvalgus, suurte tähtedega Golden.

L võtab enne kokkulepitud aega istet terrassi vasakpoolses servas, peaaegu keskel. Laua kohal laiutab oranž, lilleline päikesevari, ka teised külastajad on valinud päikesevarjudega laudad. Kohe astub ta juurde kelner. Ta tellib jääga kohvi ja asub tähelepanelikult ootama, vaadates enda ümber ringi, sättides juukseid õrnalt ja kiirustamata parema käega, nagu oleks ta soeng tehtud puruneda võivast klaasist. Puudub ainult vaikne muusika, et tegu oleks filmist-seeniga, mõtleb ta. Ka varjus on palav, kuid ta ei tunne niisket higi.

Talle tuuakse kohv koos arvega ning, vaevalt rahakoti tagasi kotti pistnud, istub keegi ta kõrvale. „Arratsalde on”, ütleb tulija baski keeles ja lisab vastust ootamata, et nad peaksid rääkima kastiilia keeles. L pöörab pilgu hääle suunas, kui selle omanik on tervitussõnu lõpetamas. Mees ei ole noor, umbes viiekümnene, ümmarguse kehaga, mil pole kaela ega vöökohta. Ainult särk reedab, et nad pole mõnel Miarritzi või Donostia terrassil. Nõus, vastab L ja jääb taas ootele.

Sellal, kui kelner toob mehele sidruni- ja suhkruveega lahjendatud rummi, ei lausu kumbki sõnagi. Seejärel teeb võõras teatavaks, et peab talle üle andma ühe kirja. L-l on üha raskem rahulik näida. Rahu tuleb tagasi, kui mees avaldab kokkusaamise põhjuse. Jää on sulanud, aga kohv endiselt jahe. Mees ütleb, et kui ta oma kohvi ei joo, soojeneb see kümne minutiga üles, ja L küsib, kuidas nad kirja üleandmise korraldavad.

Rumm ei ole jõudnud soojeneda. Mees seletab, et nad tõusevad korraga püsti ja ta annab kirja üle rahvarohkes kohas. Ta higistab, aga tundub, et ei pane seda tähele. Kui L vaatab uuesti enda ette, küsib mees, kas tal pole kirja saatjale mingit sõnumit. L tahaks öelda, et selleks on juba hilja, et ta sõidab tagasi nädala pärast, aga saab enne sõnasabast kinni. Ta vastab eitavalt, tal pole edastada mingit teadet peale selle, et kõik sujub.

Mees ütleb, et püsti tõusnud, pööravad nad paremale. Nii nad teevadki ja peagi jõuavad nad rahva sekka. Siis võtab priske võõras peente liigutustega käsivarrel rippuva jaki taskust paksu ümbriku ja annab selle L-le, kes kirja kotti poetab. Mõned sammud edasi sirutab mees talle käe ja kaob vasakpoolsesse tänavasse. L seisab paar sekundit paigal, tema ümber sagivad igas suunas inimesed. Neetud kingad teevad talle valu, aga ta pistaks hea meelega sealsamas jooksu.

Kell kaheksa viib takso ta hotelli ette. Ta pole jalanõusid vahetanud ja iga samm põletab kandasid. Tal on tunne, nagu kannaks teda edasi käsivarrel rippuv kott mitte vastupidi. Vaid mõned sammud retseptisioonilauani, kuuleb ta, kuidas keegi teda selja tagant hüüab. Pead pööramata tunneb L ära mehhiklase hääle ja enne ümber pöördumist vabastab jalad kingadest.

Mehhiklane tahab minna õhtust sööma ja L-i instinkt ütleb, et keelduda ei tohi, et juba homme peab ta täpsustama koolireportaaži teemat ja ilma selleta on kõik kadunud. Ta palub kümme minutit, et toast läbi käia ja riideid vahetada. Mees istub vestibüüli tugitooli ja laiutab vastuseks käsi.

Niipea, kui L tuppa jõuab, viskab ta kingad põrandale, paneb samal ajal koti voodile ja võtab sealt välja paberitest pungil ümbriku. Ta teab, et aega napib, kuid teeb ümbriku

korrapealt lahti. Selle sees on teine üsna paks ümbrik ja Ema käekirjaga kiri. Kirjal on ainult kaks lehte ja L ei jõua seda lugeda. Ta pistab ümbriku kaustikuga samasse peidupaika ja jookseb kiiresti duši alla. „Ainult kaks lehte,“ kordab ta endamisi.

Toast välja astunud, oodates lifti, tärkab temas kahtlus: võib-olla tahab Ema kogu projektist loobuda, äkki ütleb Ema oma kirjas, et ta ei annaks kaustikut lastele. Kuid sel juhul, küsib ta endalt, mis mõte on pakiga saadetud pak-sul ümbrikul, ja ta läheb hotellituppa tagasi. Isegi kui ta hilineb kümne minuti asemel topelt, on tal tunne, et peab ikkagi kirja lugema. See algab nii:

„Ustav sõbratar! Kirjutasin su käes oleva kaustiku kiirustades, ometi näib mulle, et mäletan iga kirja-pandud sõna, et võiksin seda siinsamas sõna-sõnalt tsiteerida. Saadan sulle veel ühe ümbriku, et lisada mõned read. Palun ütle lastele, et nad loeksid sisseju-hatuseks, enne kaustiku juurde asumist seda kirjutist, mille saadan praegu.“

L katkestab lugemise niipea, kui aru saab, et Ema ei tagane plaanist. Peidab ümbriku uuesti ära ja heidab enne toast väljumist pilgu peeglisse. Sätib juukseid ja laskub, kott õlal, fuajeesse, kus ootab mehhiklane.

Kui nad tänavale astuvad, on taevas läänekaarest must. Mees ei vaidle vastu, kui L selgitab, et on väsinud ja tahab seega kiiresti hotelli tagasi minna. Nad lähevad vastas asuvasse hiina restorani ja, vaevalt istunud, mainib L talle esmaspäevast reportaaži. Mehel on vastus valmis: ta helis-tab talle oma kabinetist niipea, kui saab teada, et lapsed on nõus, ja teisipäevaks on kõik kombes. Asi on selge, ütleb

L endamisi, aga Ema kirja tekitatud ärevus ta sisemuses ei vaibu. Ta peab pingutama, et süüa lõpuni toit, mille nii meelsasti tellis.

Ebameeldivustunde unustamiseks viib ta jutu mehiklase perekonnale ja lastele ning mees lähebki õnge. Siis paneb L tööle automaatkäigu ning vestluskaaslase hääl jääb järjest kaugemaks ja vaiksemaks. L mõtleb, et käitus nagu laps, kui nägi, et talle olid adresseeritud vaid kaks lehte, aga lastele vähemalt kümme. Ta ei anna endale veel aru, et halva enesetunde taga on uudishimu.

Äkki jääb mees vait, kuid mitte selleks, et haugata suutäit või rüübata õlut. Vaikuse pikkus äratav L-i hajunud tähelepanu. Ta ei tea, mida mees enne vaikimist ütles, ja otsib abi mõnest igaks puhuks sobivast vastusest. Mees ütleb, et ta ei peaks usaldama neid, kes lapsi ei armasta, need polevat lahked inimesed, vaid diskrimineerijad. Algul hülgavad lapsed, seletab ta, siis eakad, siis puuetega inimesed ja kõik see lõppeb halvasti. Lapsed pole loomad vaid inimesed. Mehiklane räägib tõsiselt, aga näol naeratus ja hääles meloodia. L teatab, et on surmväsinud, päev oli väga pikk, ja mees tõstab samal hetkel alistunult käe. „Kui sa sellise viisakusega harjud, näivad kodukandi mehed sulle veelgi tahumatamad,“ hoiatab L ennast.

Kell pool üksteist jõuab ta hotellituppa ja selleks ajaks on väsimus tõeks saanud. Ta riietub lahti, tõmbab selga laia valge T-särgi ja võtab pärastlõunase kirja. Hakkab seda lugema püstijalu, alustades teisest lõigust.

„Sinu lahkumisest saadik on mul tunne, et mu saatus on sinu kätes. Kuna see tunne on mulle ühtaegu nii tuttav kui ka ebameeldiv, kinnitan endale mitu korda päevas, et olen heades kätes.

Palun ole ettevaatlik, astudes kontakti mu lastega, ole ettevaatlik isaga, kes nad röövis, aga eriti lastega, sest võib-olla on nad mu unustanud või on neile öeldud, et olen surnud. Kasuta nendega suheldes sama instinkti, mis minuga, ja sõnad voolavad iseenesest. Selgita neile, kuidas ma elan ja mille eest ma võitlen. Ütle neile, et aitad meid kokku viia, et ma ei kavatse neid teist korda kaotada ja varas peab nüüd hirmu tundma.

Parem ära kasuta sõna „varas“ ega ütle midagi halba laste isa kohta, et nad ei ehmataks. Otsi nad üles ja anna neile üle nii kaustik kui ka proloog, mille praegu saadan.“

Siinkohal, kui lugeda on jäänud pea üks leht, katkestab L lugemise. Sealt, kus ta seisab, näeb ta voodil lebavat, valget, paksu ümbrikut. Ümbrik on täiesti tavaline ja L-l tuleb mõte, et võiks selle avada ja pärast uue osta. Ta kujutab juba ette, kuidas ümbriku kohvimasina auruga lahti teeb. Pärast energilist pearaputust jätkab ta lugemist.

„Ja ära unusta, et võimalusel tahaksin ma lastest lähemalt fotosid kui need, mis sul on. Tee kõike seda, armas sõbratar, ja tule kiiresti tagasi, niipea, kui saad, sest mina elan, rahutus hinges, sinu teateid oodates.

Äärepealt oleksin lõpetanud kirja sind tänamata. Tänu sõnadest ei piisa, et tasuda võlga, mis mul alati sinu ees on.“

L murrab lehed ettevaatlikult pooleks ja jätab lauale ümbriku juurde. Ta ei tee teist ümbrikut lahti, kuigi uudishimu ei lase tal magada.

VII

L ärkab vara ja, saanud energiat tuppa piiluvast päikesest, jõuab tänavale peaaegu samal ajal, kui lastel algab koolipäev. Peaaegu pähe kulunud teel kooli kordab ta üle kõik sammud, mida peab astuma. Mida öelda sekretärile või peanunnale, kuidas reportaaži korraldada. Parkides saab ta aru, et sõitis kogu tee eneselegi märkamatult nagu kodukülalast Donostiasse. Autod – nii suured Renault'd kui ka väikesed Fordid nagu see, mis teda maja ees ootab – on talle alati meeldinud; sõitmine on tema meelest meeldiv, vaat et rahustav tegevus. Istuda rooli taha, panna tööle mootor ja lülitada samal ajal sisse muusika. Seejärel hoida käed roolil ja kogu keha automaatpiloodi teenistuses.

Koolitreppidest üles minnes, pea kohal päike, mis veel liiast ei soojenda, on ta aju hõivatud nende tähtsusetute asjaga. Trepimademel märkab ta, et kooli peasissekäik on kinni, kuid ei näe selles midagi imelikku. Ta läheb sisse keset portaali paiknevast väikesest uksest. Vaevalt sisenenud tajub L sügavat, kõikematvat, südant pigistavat vaikust. Mõistmata, mis toimub, läheb ta kontoris, kust leiab ühe naise. Ei, sekretäri ei ole kodus, ta ei tule enne puhkuse lõppu. Naine nimetab kooli koduks ja räägib seejärel puhkusest.

Hoobilt, nagu laes põlev lamp talle peale kukkunud, saab L-ile kõik selgeks. Tõsi, nad on kolm päeva puhkusel: esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval. Pealegi ei ole naisel reportaažist aimugi: keegi pole teda teavitanud.

L istub trepimademel, pea käte vahel, sõnatu, rohkemgi segaduses kui siis, kui lennujaamas kohvri kaotas. Tal on tunne, et kahe nädala töö on liiva jooksnud, et ta ei ole teinud muud, kui raisanud aega. Veidi aja pärast tõuseb ta püsti ja jookseb trepist alla, kuigi ei tea, kuhu või miks.

Autosse istudes suudab ta vaevu pisaraid tagasi hoida ja mehhiklane näib ainsa väljapääsuna. Ta teab, et mees ei saa muuta puhkust olematuks, kuid tal on vaja lootust, et keegi siiski saab teda aidata. Enne mootori käivitamist, tuleb L-le meelde, et lapsed naasevad neljapäeval ja reportaaži lindistamiseks jääks reedene päev. Ta astub autost välja ja helistab mehhiklasele. Meest kontoris ei ole, kuid peaks kohe saabuma. L jätab talle teate, helistab talle õhtul hotelli.

Ta käivitab auto ja sõidab San Luisi linnaossa, kus lapsed elavad. Sinna jõudnud, pargib ta auto samasse kohta, kuhu varem, ja ootab rahutult pikki tunde. Päike seniidis väljub L autost ja hakkab mäenõlvast alla laskuma. Kui ta kohe juua ei saa, ei suuda jätkata; janust kannustatud, võtab ta end kokku. Isegi kui ta peaks lastega kokku juhtuma, ei ole teda krunniga nii lihtne ära tunda, ja see rahustab teda.

Ta tellib ettejuhtivas baaris kokakoolat ja, võtnud esimese lonksu, tuleb talle mõte, et äkki polegi lapsed Caracas, äkki veedavad nad lühikese vaheaja linnast väljas; see seletaks õhtusi sündmusi, võib-olla sõitsid nad minema juba nädalavahetusel. Tagasi autos, paistab hüpotees talle veelgi loogilisem. Ta võtab kaustiku ja markeri, mida alati kaasas kannab, ning püüab oma mõtetes selgusele jõuda. Kuid asjatult.

Kell viis tuleb talle mõte sõita Macutosse. Ta on alati eelistanud tegutsemist ootamisele. Pikalt vaagimata käivitab ta mootori ja on natukese aja pärast lennujaama viival kiirteel. Kui ta Macutosse jõuab, hakkab hämarduma ja ta jätkab sõitu põhjasuunas külas peatumata.

Maja värava ees ei seisa vana veoautot ega ühtki teist sõidukit. Nagu esimesel korralgi, jätab L auto eespool paremat kätt asuvale teekurvile, mida varjab põõsastik. Ta kõn-

nib jalutamist teeseldes hoone värava ette. Punaste õitega taim, mida ta eelmisel korral tähele ei pannud, katab pool tarast. Sees pole kuulda hääli ega muud heli.

L mõtleb, et targem oleks hotelli tagasi minna, aga ei tee seda. Vastupidi, ta läheb, ängistus hinges, alla tinahalli mere äärde. Ta ei näe läheduses kedagi, kuid ei taha sellegipoolest nutta; pühib ära mõned pisarad, mida ei suuda tagasi hoida. Ta istub, põlved konksus, pea põlvedele toetumas rannaala algusesse. Tasapisi hakkab tal parem, kuid ta kirub nutulembust, mis teda Caracasesse jõudmisest saadik kimbutab. Mere kohal laiutab purpurtaevas ja aeg-ajalt on kuulda linnuhääli, mida kindlasti ei tee kajakad.

L tõuseb püsti, võtab kingad kätte ja kõnnib merepiirini, kuni tõdeb, et vesi on sama jahe kui õhk. Siis kerib ta pika seeliku ülespoole ja astub mõned sammud lõunasuunas nagu vanad naised. Mõne meetri pärast takistab merre ulatuv taimestik ta teekonna. Ilus metafoor, mõtleb ta, pöörates tagasi põhja suunas. Mõtted ei selgine, ta ei tea, mida teha.

Peagi läheb pimedaks, mõtiskleb L, kui märkab meetrid eemal enda ees rannal mere piiril ühte kogu. Edasi kõndides, saab ta aru, et tegu on inimesega, ja veel edasi, et too inimene on noor. Pilved ta hinges on liiga paksud, et ükski valguskiir nendest läbi tungiks.

Rannal istuva isikuni on lühike maa, kui too tõstab põlvedele toetatud pea. Äkki näeb L. Ema silmi endale otsa vaatamas. Ei, tegu pole Emaga, saab ta seejärel aru, vaid tütreaga.

L kõnnib edasi nii, kuidas suudab, pilk põhjasuunas. Õige hetk on käes, mõtleb ta, nüüd või mitte kunagi. Aga ta ei tea, mida öelda või kuidas tüdrukule läheneda. „Kasuta

nendega suheldes sama instinkti, mis minuga“, meenub talle; talle meenub ka teine hääl, mis ütleb: „Kokkusattumusi tuleb ära kasutada“. Kui ta ümber pöördub ja kursi lõuna poole võtab, on Mireni nägemisest möödunud vaevalt minut, kuid L-le tundub aeg pikem. Tüdruk pole muutnud asupaika ega asendit. Läheduses ei paista isa ega kedagi teist ja mere kohal on süttinud esimesed tähed.

L ei ole veel valinud sõnu, kuid tüdrukuni on neli-viis meetrit. Ta kõnnib edasi, pilk liival, keha adrenaliini täis. Märkab silmanurgast, et tüdruk on püsti tõusnud. Ta tahaks teda kinni pidada, kuid tunneb selle mõtte pärast häbi.

„Kas mul on õigus, et teid saadab tema?“ kuuleb ta enne tütarlapse juurde jõudmist. L ei pea pilku tõstma, et teada, kes küsija on. Ta kohtab uuesti Ema silmi ja ta suu vajub lahti nagu kaldale kistud kalal. „Ma tean, et tema saadab teid,“ ütleb tüdruk ja L noogutab pead.

„Mireeen!“ kostub ülevalt mäelt, nähtavasti majaukselt. Hüüdja on naine ja tüdruk hakkab sammuma hääle suunas, puudelt varju otsides. Siis vaatab ta L-i poole, ütleb, et tuleb homme õhtul kell kuus randa, ja kaob taimestiku vahele. Seal hüüab ta, et ei, ta ei ole baski keelt päriselt unustanud. Ja pistab jooksu ülesmäge, kuni kaob taevasse, mis pole veel täiesti must.

Raudonasis sąsiuvinis

(ištrauka)

Vertė Laura Liubinavičiūtė

DS52016.EU

Originalo publikacija: *Koaderno gorria*. © Erein, 1998. Ištrauka.

© Arantxa Urretabizkaia, 1998

© Vertimas į lietuvių kalbą: Laura Liubinavičiūtė

Dizainas ir maketavimas: Jose Luis Agote

ISBN: 978-84-617-6377-1

Leidėjas:

EIZIE

Zemoria, 25

20013 Donostia

www.eizie.eus

Neapskaičiavau gerai savo jėgų, ne tik savo, bet ir priešo taip pat. Ir dabar - dabar, staiga, privalau paaiškinti patį sudėtingiausią momentą. Turiu vieną valandą ar viena valanda man lieka, norint išnaudoti šiandienos galimybes. Taigi, po visų atidėliojimų, sukeltų mano baimių, imsiuosi pasakoti tai, ką jie mums padarė, taip lyg nerčiau stačia galvą į šaltą vandenyną.

Vasaris buvo vos prasidėjęs ir rodėsi, kad žiema užtruks amžinai, lyg žemė būtų pamiršusi kelią link saulės. Likau namuose viena, kamuojama viruso, panašaus į gripą. Jūs abu buvote mokykloje, o jūsų tėvas buvo Madride - vienuose iš tų savo kursų, į kuriuos kartas nuo karto leisdavosi. Rytas buvo įpusėjęs, kai gavau pranešimą, ir nors dar gulėjau lovoje, nedvejodama ėmiausi veiksmų. Po minutės jauėjau pro duris, užsimetusi anoraką bei kuprinę per petį. Ir niekada nebesugrįžau.

Kirtau gatvę ir toliau patraukiau per parką, lyjant lietui. Paskambinau jūsų močiutei iš telefono būdelės, esančios šalikelėje. „Gali būti, kad grįšiu vėliau“, pasakiau, ir dar prieš man ko nors prašant, jinai pati pasakė jums pasirūpinsianti. Taip pat pridūrė, kad viskas esant gerai, nors aš ir nesupratau iki galo, ką jinai turinti galvoje. Kai tik gavau įsakymą, visiškai pamiršau visus virusus.

Tau, Miren, buvo penkeri, o tau, Benjatai, - dveji. Tuo metu neskaičiavau laiko, maniau, tai būsiant valandų

klausimu, ir kad namo sugrįšiu dar prieš jums gulantis miegoti.

Bet viskas pasisuko kitaip. Turėjau išeiti ir jūsų tėvas sutiko. Jisai mane visapusiškai palaikė, kuo skubiausiai sugrįžęs iš Madrido. Žinoma, buvau prancūziškoje baskų krašto dalyje, saugi nuo priešų, ir jisai man sakė, kad būčiau rami, kad vaikams viskas gerai, kad močiutė siunčianti bučinius, ir kad galiausiai viskas netrukus susitvarkys ir kad tuomet jau mes, keturiese patrauksime atostogų, ieškodami saulės, stengdamiesi pamiršti sudėtingus laikus. Ne, jisai sakė, aš neturinti verkti, kad viskas netruks ilgai, kad kai tiktai aš duosiu sutikimą, jisai atvešiantis vaikus, kur tik aš pasakysiu.

Jau minėjau, kad žiema rodėsi amžina, bet netrukus viskas pasikeitė; kai išvydau jus vėl, po poros savaitių, pavasaris buvo tiek danguje, tiek ir ant žemės. Prabėgo vos dvi savaitės, o jūs, kartu su metu laiku, ūgtelėjote, subrendote. Tu, Miren, plaukus buvai susibraukus į uodegą, kaip man patikdavo, o tavo veide, Benjatai, neliko nei ženkle snargliukų, iki pradėdavai verkti.

Jie davė mums namus dviem dienoms ir dviem naktims, ir nors ta vieta visiems mums buvo visiškai svetima, ėmėmės savo kasdieninių įpročių, visi keturi, kai susibūrėme draugėn, pasijutome lyg būtų dar vienas sekmadienis žiemos pavakarys. Tu, Miren, paklausei manęs, kodėl negrįžau namo, o tavo tėvas perkreipė veidą, taip lyg būtų iš anksto tau prisakęs apie tai neužsiminti. Aš gi paaiškinau, kad blogas policininkas mane vijosi, tačiau galiausiai manęs nesučiupo. Tas paaiškinimas taip pat nenudžiugina tavo tėvo, akimirksniu tai supratau iš jo žvilgsnio, bet jis leido man tęsti.

Tu sakei, kad nori pasilikti kartu su manimi, ir kad tu visiškai netrukdysi. Aš tavimi pasirūpinsiu, tu sakei, ir aš nepriėmiau to juokais. Patikėsi ar ne, ir tai tikrai

nėra pats tinkamiausias jausmas, bet beveik nuo pat tavo gimimo dienos jaučiau, kad tu rūpiniesi manimi labiau nei aš tavimi. Nežinojau ką tau atsakyti ir pritrūkusi žodžių tiesiog tave apkabinau. Kol mes buvome apsikabinusios, tavo tėvas prasitarė, turintis išvykti ir negalintis pasilikti su mumis, nors ir nepamenu kodėl. Vėliau aš labai dažnai svarsčiau, kodėl tavo tėvas negalėjo pasilikti su mumis tomis dienomis, ir ar jis iš tiesų išvyko, ar aš tiesiog ištryniau jo atvaizdą? Negaliu atrasti atsakymo, bet pasakoju savo istorijos versiją, savo tiesą; melagystės bus netyčinės, nutikusios nenoromis.

Namas buvo su puikia virtuve, tokia, kokia, manau, vis dar yra jūsų močiutės namuose, ir mes tenai užsibūdavome ilgokai, ruošdami vakarienę, šnekučiuodamiesi, pasakodami istorijas, kol galiausiai tas kambarys tapo visiškai prijaukintas. Už virtuvės ribų buvo šalta, o be to, Benjato akys merkėsi. Turėjome kambarį su dviem lovomis, bet tu, Miren, iš karto pasakei, kad geriau bus jeigu visi trys miegosime didžiojoje lovoje. Mes taip ir padarėme, prieš atsigulant dar pagalvojau, kad paprašysiu jūsų tėvo atvežti paklodžių iš namų.

Tu, Miren, nenorėjai miego, bet tu, Benjatai, užmigai kaip niekada prieš tai, kaip po smūgio, ant lovos krašto, žįsdamas nykštį. Miren ir aš ėmėme kalbėti, pasakoti viena kitai istorijas. Tavo mokytojų nuomone, jeigu buvo dalykas, kuriuo tu pralenkei savo bendraamžius, tai būtent ir buvo gebėjimas pasakoti. Tą vakarą, užsitraukę antklodes iki pat smakrų, rausvos šviesos ant naktinio stalelio prieglobstyje, gimė žaidimas, kurį vėliau užvadino teatru. Mes nebuvo mes, bet kitos. Tą pirmą kartą, aš buvau motina meška, o tu meškos jauniklis - motina ir duktė neperskiriamos jokių aplinkybių.

Meškiukas galiausiai užmigo ir prieš užgesindama šviesą, pagalvojau, kad būtent tuo teatru tu man atvėrei tai, ką laikei užslėpusi. Tykiu balsu pasakiau, jums abiems,

kad netrukus grįšiu namo, dar prieš baigiantis mokslo metams.

Paskui aš apėjau lovą iš tavo pusės, Benjatai. Ir paėmiau tave į savo glėbį, ko jau nebegalėjau padarysi su Miren. Tu buvau šiltutėlis su savo pižama, ne nekarščiavai, šiluma buvo kaip tik tokia, kuri prašosi švelnaus prieglobsčio. Tikriausiai tas šilumos jausmas man ir buvo stipriausias išpūdis. Pabučiavau tave ir jčiau šiltą aurą tarp nosies ir smakro. Dažnai galvoju tai būsiant sielą ar gyvenimą, ar meilę; tas saldumas, kurio niekada daugiau nebejutau. Kai netekau jūsų, nebenorėjau liesti nei vieno vaiko. Žiūrėdavau į juos, klausdavau jų amžiaus ir bandžiau įsivaizduoti kokie esate jūs, bet niekada nebeliečiau kitų vaikų.

Sekantį rytą mes buvome vilkai ir tu, Benjatai, taip pat dalyvavai, bet ne ilgam. Netrukus pavargai nuo žaidimo, vos po kelių minučių, ir patraukei ieškoti kitų pramogų, nenuilsdamas ieškojai naujovių. Tu imdavaisi bet kokios pramogos ar žaislo, ir akimirką rodėsi, kad pasaulyje nėra nieko stebuklingesnio, bet vos po kelių minučių pamedavai pradėtą ir imdavaisi antro ar trečio.

Taigi, tu, Miren, ir aš, kartu perėjome visą bestiariumą - aš visuomet buvau motina, o tu visuomet buvai jauniklis, mažutėlis, naujagimis. Bet taip nutikdavo tiktai mus žaidžiant teatrą, kitomis aplinkybėmis, Miren, tu visada norėjai būti vyresnė, suaugusi.

Pasirodė, kad negaliu grįžti namo ir savaitės išsitiesė į amžinybę. Jūsų tėvas man sakė, kad neturėčiau taip skubintis, kad ne aš viena viskuo rizikavau, kad mes pamatysime, kai tik reikalai nusistos, pasibaigus vasarai, nes netrukus jis ir vaikai turėjo atostogauti. Nepamenu pažodžiui ką jisai sakė tų pokalbių metu, bet pamenu jūsų tėvo siųstas žinutes ar bent jau tas, apie kurias man buvo žinoma. Aš milijonus kartų perkratinėjau savo prisiminimus, bandydama atrasti, ar jisai man siuntė kokį nors perspėjimą,

prieš jus išsiveždamas ir pradingdamas visiems laikams, bet niekada negalėjau nieko atrasti.

Dar prieš prasidedant vasarai, mes pakeitėme daugybę būstų, ir jūsų tėvas kartais būdavo su mumis. Niekuomet nepraleidau ilgiau nei dviejų savaitių be jūsų, o mokslų metų pabaigoje jūs su manimi praleidote keturias dienas.

Vėliau atėjo diena pušyne, savaitgalis, kurį mes keturiose praleidome kempinge. Per tas atostogas tu, Miren, atsivežei ant kaklo pasikabinusi grandinėle, močiutės dovaną. Ant grandinėlės kabėjo sidabrinis medalionas su dangteliu. O po dangteliu buvau aš, besišypsanti, iškirpta iš grupinės nuotraukos, į kurią aš nenoromis buvau įtraukta.“

Tuo metu L. atideda į šoną dienoraštį ant mažo stalelio ir užmerkia akis. Jinai galvoja, esanti panaši į Benją, kai šis buvo mažas, jinai pati labai dažnai nori keisti veiklos pobūdį, nori skraidžioti nuo gėlės ant gėlės, kaip pasakytų jos tėvas; vaikas, kuris niekada nesulauks brandos, anot jos buvusio vaikino. Jinai žino, kad belieka vos keli puslapiai iki dienoraščio pabaigos ir mąsto, kad iki galutinio žingsnio, turėtų bent šiek tiek pajudėti, nes jos kūnas to tiesiog prašyte prašosi.

Ji atsistoja, žvelgia pro pusiau nuleistas langines į žemai besitęsiantį mašinų judėjimą. Prieš tai įsitikinusi veidrodyje, kad jos garbanos džiūva tvarkingai, ji pažvelgia į kėdę, laukiančią jos kampe, prie lango. Laikrodis sako jai nešvaistyti laiko.

Galiausiai ji vėl imasi dienoraščio ir atsigula ant pilvo lovoje.

„Atėjo laikas jums grįžti namo, o man grįžti į savo bevarde priebėgą. Jūsų tėvas ir aš suplanavome ateinantį savaitgalį,

tik mums dviem, be vaikų, jįsai sakė, kad ir mes galiausiai nepamirštume esantys pora. Tai nebūsiant pasaulio pabaiga. Nes tuo metu mano liūdesys, skausmas, kurį jutau, būnant nuo jūsų atokiai, ėmėsi rodytis visiškai normalus. Dvi savaitės man rodėsi pernelyg ilgas laikas, bet sutikau su jūsų tėvo planu.

Ir jūs pranykote erdvėje be jokio įspėjimo, kol aš buvau toli nuo jūsų, slapsčiausi. Jūsų tėvas nepasirodė, kaip buvo žadėjęs, ir pradžioje galvojau, kad nutiko kokia nors bėda, galbūt kas nors su policija ar kokia nors liga. Buvo nusivylusi, bet nesijaudinau. Turėjau tiesiog išlaukti dar septynias dienas, ir tiek.

Bet galiausiai, nieko nepaisant, turėjau pripažinti, kad iškilo problema, kurios negalėjau išspręsti: jūs ir jūsų tėvas pradingote, netgi jūsų močiutė neturėjo jokių žinių apie jus. Ar bent jau taip jįnai man parašė, elegantiškai išvedžiotame laiške. Mano sūnus, rašė jįnai, pavogė juos iš mūsų ir kai tikrai jįnai ką nors sužinosianti, rašė, iš karto išsiųs man žinias.

Po septynerių metų jūsų tėvas jai atsiuntė Šv. Kalėdų sveikinimą iš Venesuelos. O tuo tarpu, ištisa visata keliavo per mano mintis, kai aš stengiausi pasėti sėklas tuštumoje, kuri, rodėsi, niekada nesibaigs. Gal jūs mirėte, visi trys, gal jūsų tėvas jus nužudė, nežinojau. Ir tikriausiai vienintelė mintis, kurios neleidau sau galvoti, buvo ta tikroji, teisingoji.

Per tuos metais, aš dažnai įsivaizduodavau, kad pasiunčiu žinutę butelyje ir kad jūra nuneš ją jums; bent jau tau, Miren, nes jeigu tau, kas nors ir paliko iš vaikystės, tai būtent jūra. Išmečiau šimtus įsivaizduojamų butelių į vandenį, nors iš tiesų neišmečiau nei vieno. Vienais kartais galvodavau, kad žinutė butelyje pasiekia ilgą, karštą paplūdimį ir tenai jau laukia jūsų. Kitais kartais galvoda-

vau, kad butelis sudužo į uolas ir mano žinutė pasimetė vandenyje.

Jie sugrįš pas mane, dienų dienomis kartodavau kaip budistas mantrą, kai bus vyresni, jie sugrįš pas mane. Niekuomet nepraradau vilties visiškai. Smarkiai neperdėdama galiu drąsiai sakyti, kad būtent tai ir palaikė mane gyvą: daugiau nei vieną kartą norėjau numirti, bet netgi tamsiausiais momentais, galvojau, kad negaliu taip visko užbaigti, nežinodama, kur jūs esate, kad mano pačios gyvenimo likučiai turėjo stiprinti ir maitinti jūsiškius; negalėjau tiesiog pradingti nežinomybėje.

Taigi, štai čia aš ir esu, nors tiksliai ir nežinojau kur esanti, nors ir bėgau nuo pat tos dienos, kai jūsų tėvas jus pagrobė, bet neamžinai. Tai užtruks ilgai, kol išsirutulios, nes nėra labai lengva pakeisti satelito orbitą, bet nuo šios dienos mano gyvenimas neturi kito tikslo.

Vardindama paeiliui prisiminimus, papasakojau jums mažą savo tiesos dalį. Dabar jau žinote, kas esate ir kad amžinai jūsų lauksiu. Jeigu kitaip nepavyks, norėčiau bent jau numirti šalia jūsų, kaip medis, kurio nukritę lapai praturtina žemę aplinkui. Bet ne anksčiau, kai gausiu jus apkabinti, užuosti jūsų kvapą ir pajusti jūsų šilumą dar bent vieną kartą.

Iki greito pasimatymo, mano brangieji. Kol vėl vienas kitą pamatysime, palikite man kokį ženklą, pažymėkite man savo kelius. Žmogus, perduosiantis jums dienoraštį, pasakys kaip tai padaryti.

Mama“.

Priešingai negu L. tikėjosi, baigus dienoraštį, jos akys neprisipildo ašarų. Tokia gili kančia užmigdo jos protą, o galbūt tai, kad vidinis balsas jai sako susirasti vaikus ir apkabinti, kaip kad to norinti Motina. Žinoma, jinai to nedaro. Trumpam priglunda veidu prie paklodžių, nesijaudindama

dėl garbanų. Paskui pakyla ir neskubiai apsirengia. Prieš išeidama iš kambario, ji paslepia raudonąjį dienoraštį už spintos.

Pėsčiomis patraukia link susitartos kavinės, su žemėlapio rankoje, lengvas drobinis vasaros apavas jai ant pėdų, o nauji batai rankinėje. Nėra karšta, bet švelnus brizas orą padaro dar malonesnį.

Pirmą kilometrą pradeda kirsdama gatvę nuo viešbučio, po greitkelio. O aukštai, beveik danguje, bent jau dešimčia aukštų aukščiau, motociklų gausmas skamba kaip tolimas griausmas. Pusė šešių vakaro ir gatvėje, kuri vis dar nebaigta konstruoti, galima sutikti vos vieną kitą žmogų.

Greitkelis staigiai pasisuka žemyn ir į dešinę. Gatvė gi ir toliau tęsiasi tiesiai ir saulė skaudžiai plieskia jai į akis. Dabar ji jau žino, kas galėtų slėptis už jai rašytų laiškų. Atmetus policiją ir panašias institucijas, ji mananti, kad noromis ar nenoromis už viso to slepiasi Motina.

Nuo pat tos akimirkos, kai jinai išniro iš po greitkelio prieblandos, gatvė pamažu ėmė nusipelnyti savo vardo. Dabar jinai jau žinanti, kaip turi elgtis, ir nejaučia baimės, tiesiog lengva nervingumą, nieko daugiau. Nepaliaudama eiti, kaip tai dažnai nutinka, žvalgosi į namų langus. „Kiek daug gyvenimų tvyro visai šalia mūsų, o mes daugumos iš jų nei nepažinsime“, kartą jai pasakė Motina, kai judvi ėjo gatve.

Ji mananti netrukus persiauti, nes negalinti to padaryti tiesiog priešais kavinę, bet taip pat negalėsianti ir ilgai paeiti su tais kankinimo įrankiais. Kai gatvė ima pilnėti parduotuvėmis, ji nusispiria savo lengvą apavą, kaip elgdavosi jos pusbroliai iš viensėdžio, kai ji buvo maža, leidamiesi į mišias. Jinai pastebi, kad dabar žvelgia į grindinį

iš aukščiau ir kūnas laikosi tiesiau. Drabužių parduotuvės veidrodyje pasitikrina, ar garbanos krenta būtent taip, kaip jai patinka. Ir belikusios dešimt minučių iki septintos valandos, kai pagalvoja, kad netrukus privalėsianti pasiklausti, kaip nusigauti iki kavinės „Golden“. Bet netrukus ir nepasiteiravus ją pamato, beveik tolimiausiame jos regos lauko krašte, rausva neono iškaba nurodo „Golden“ didžiosiomis raidėmis.

Dar valandai neišmušus, L. įsitaiso arčiau terasos vidurio, kairėje. Stalą dengia plačiai išskleistas gėlėtas, oranžinis skėtis, lygiai kaip ir gretimus staliukus. Padavėjas prieina vos tik jai atsisėdus, bet ji jau iš anksto buvo nusprendusi, ką užsisakysianti. Pasiprašo kavos su ledu ir sėdi laukdama, žvalgydamasi aplinkui, kilsteldama garbanas iš apačios į viršų dešiniu atviru delnu, atsargiai, taip lyg plaukai būtų stikliniai. Čia trūksta šiek tiek muzikos, pagalvoja, tarsi būtų filme. Karšta ir šėšėlyje, bet jinai nejaučia, kad prakaitas vargintų.

Jai atneša užsisakytą kavą ir paprašo apmokėti sąskaitą, ir kai jau kiša atgal rankinėn piniginę, šalia jos kai kas prisėda. „Gerą vakarą“, - prataria jis baskiškai ir dar jai nespėjus atsakyti, paaiškina, kad nuo dabar kalbėsiantys tiktai ispaniškai. L. lėtai, lyg niekur neskubėdama, pasuka galvą balso link, ir kai tiktai jos akys susitinka su balso savininku, šis nutyla. Jis nejaunas, apie penkiasdešimties, o jo kūnas suformuotas iš apskritimų - be kaklo ar juosmens. Ir jeigu ne jo dėvimi marškiniai, ji pasakytų, jog jie susitikimo Biarico ar San Sebastiano terasoje. „Gera!“, - sako L. ir laukia toliau.

Kol padavėjas atneša vyrui punšą, jie nesišneka. Tuomet vyras sakosi turįs perduoti laišką. Ir L. supranta, kad tiktai dedasi rami, bet iš tiesų nėra. Ramybė ateina, kai

jinai sužino, kodėl vyras pasikvietė ją čionai. Ledas visiškai ištirpo jos kavoje, bet kava vis dar šalta. Vyras sako, kad jeigu dar lauksianti, kava sušils per dešimt minučių, o L. tuo tarpu klausia, kaip jie perduos vienas kitam laišką.

Punšas nespėja sušilti. Vyras sako, kad jie pakilsiantys kartu ir jis perduosiantis laišką, kai juos sups žmonės. Jis prakaituoja, bet greičiausiai to nesuvokia. Kai L. pažvelgia tiesiai į jį, vyras paklausia, ar jinai neturinti nieko, jokios žinutės, laišką siuntusiam asmeniui. L. privalo jam pasakyti, kad dabar jau tam per vėlu, jinai sugrįšianti po savaitės, bet laiku susituri. „Ne“, - jinai sako, - „jokios žinutės, tik pasakyk jai, kad viskas einasi puikiai.“

Vyras sako, kad jiems pakilus jie suks dešinėn. Jie taip ir padaro ir tučtuojau apsupami žmonių. Tuomet storulis, diskretiškai judėdamas, perduoda L. laišką iš po švarko, kurį nešasi persvėręs per ranką, o ji tuo tarpu šį bematant įsideda į rankinę. Vos už poros žingsnių vyras ištiesęs ranką atsisveikina ir pradingsta gatvės kairėje. L. pasilieka stovėti vos kelias akimirkas skruzdėlyno vidury. Nelemti sandalai spaudžia pėdas, o jinai mielai liestūsi bėgte.

Kai taksi ją pristato tiesiai priešais viešbuty jau aštuo-nios vakaro. Ji nepersiaė ir kiekvienas žengtas žingsnis degina padus. Nešasi rankinę po pažastim ir jai regis, kad pati rankinė svyra, tempdama pirmyn. Jai atsidūrus vos per kelis žingsnius nuo viešbučio priimamojo, už nugaros išgirsta šaukiant ją vardu. Neatsigrėždama ji atpažįsta meksikiečio balsą ir prieš atsisukdama nusispiria batus.

Meksikietis nori vakarieniauti ir L. instinktyviai jaučia negalinti atsisakyti, privalanti užtikrinti mokyklos ataskaitą rytojui, nes be jo, jinai neturinti nieko. Pasiprašo dešimties minučių pakilti į kambarį ir persirengti. Vyras atsako atsisėsdama į krėslą ir tylėdamas skėsteli rankomis.

Jai vos įžengus į kambarį, numeta basutes ant grindų, ir dėdama rankinę ant lovos įkiša ranką vidun. Tenai jos laukia vokas, pilnas žodžių. Jinai žino neturinti daug laiko, bet vis tiek staigiai atplėšia voką. Viduje, dar vienas vokas, pakankamai storas, ir laiškas, rašytas Motinos ranka. Jis vos dviejų puslapių ir L. nenori jų skaityti. Padeda juos į slėptuvę kartu su dienoraščiu ir beveik eidama lenkčių pati su savimi patraukia į dušą. Tiktai du puslapiai, kartoja jinai pati sau.

Išeina iš kambario ir belaukiant lifto jai šauna į galvą mintis, kad galbūt Motina nori atsitraukti, galbūt būtent apie tai jinai rašo savo laiške, kad nenorinti atiduoti vaikams dienoraščio. Bet tada kodėl storasis vokas atėjo kartu su laišku? Ir jinai grįžta į kambarį. Jaučiau turinti perskaityti laišką, netgi jeigu dėl to padvigubės pažadėtosis dešimt minučių.

„Mano ištikimasis drauge“, - sako kreipinys. „Netgi jeigu aš paskubomis rašiau tau įteiktą dienoraštį, manau prisimenanti kiekvieną jame įrašytą žodį. Galėčiau visą jį pacituoti mintinai, pažodžiui. Būtent todėl siunčiau tau šitą voką, kad plačiau paaiškinčiau tai, kas rašoma dienoraštyje. Prašau pasakyk jiems, kad bus geriau, jeigu jie pradės skaityti tai, ką aš siunčiu tau dabar, prieš pradėdami skaityti dienoraštį, kaip prologą.“

Čia ji nustoja skaičiusi, kai tiktai įsitikina, kad Motina nenorinti atsitraukti. Iš naujo paslepia dienoraštį ir prieš pat išeidama dar atsistoja priešais veidrodį. Šiek tiek kilsteli plaukus ir pagaliau nusileidžiant pas jos laukiantį meksikietį, persimetusi rankinę per petį.

Jiems išėjus į lauką, vakaruose dangus nusidažęs raudonai. Vyras visiškai neprieštarauja, kai pasisako esanti labai

pavargusi, netgi ir tuomet, kai jinai pasisako norinti grįžti kaip įmanoma anksčiau. Patraukia į priešais viešbutį esantį kinų restoraną ir vos jiems atsisėdus L. imasi kalbėti apie ateinantį pirmadienį. Vyras jau turi paruošęs atsakymą: kai tiktai jisai sužinosiantis, kad vaikai mokykloje, gaus leidimą, paskambins į biurą ir viskas bus paruošta antradieniui. Viskas aišku, L. sako pati sau, bet mazgas susisukęs skrandyje, vos jai atplėšus Motinos laišką, niekaip neatsilaisvina. Jinai ryja savo užsisakytą maistą sunkiai, lyg jau būtų persisotinusi.

Norėdama atsikratyti įtampos, užklausia vyrą apie jo šeimą, vaikus ir jis praryja jauką. Nuo tos akimirkos L. įjungia autopilotą ir meksikiečio balsas nutolsta, prityla. Ji mąsto, kad elgiasi kaip vaikas, susivokusi, kad vaikams skirtas storasis vokas, o jai vos du puslapiai. Jinai negali net ir pati sau prisipažinti, kad mazgas skrandyje - smalsumas.

Staiga vyras nutyla ir ne tiktai nuryti kąsnio ar atsigerti alaus. Būtent užsitęsusi pauzė, pažadina jos užmigusį dėmesį. Jinai jau nebeatseka, apie ką būtent jis kalbėjo prieš nutildamas ir L. atsakydama pasinaudoja viena iš tų visą apibendrinančių frazių. Vyras sakosi, kad ji neturinti pasitikėti žmonėmis, nemylinčiais vaikų, jie esantys nedosnūs žmonės, diskriminuojantys. Iš pradžių jie atskiria vaikus, sako jis, paskui senolius, dar vėliau suluošintuosius, o nuo tos akimirkos darosi tiktai dar blogiau. Vaikai yra žmonės, o ne maži žvėriukai. Jis nejuokauja, bet meksikiečio veidas šypso lyg jo kalba būtų vedama vidinės muzikos. L. sakosi esanti pervargusi, dieną buvus labai ilgą, ir vyras iš karto ištiesia ranką. Mūsų baskų vyrai atrodys tik dar blogiau, jieigu priprasi prie vietinių manierų, sakosi jinai pati sau.

Pusę dešimtos jinai pagaliau įžengia į viešbučio kambarį ir tuo metu jos įvardintas nuovargis pasirodo tikras.

Nusimeta vilkėtus rūbus, užsimeta laisvus baltus marškėnėlius ir imasi jai skirto laiško, skaityto pavakarę. Pradedama skaityti stovėdama, leisdamasi nuo antro paragrafo.

„Nuo to momento, kai išėjai, jaučiu, kad mano likimas tavo rankose ir kadangi šis jausmas man tiek pažįstamas, kiek nemalonus, kartoju sau daugiau nei vieną kartą, kad esu gerose rankose.

Prašau, būk atsargi, bandydama susisiekti su vaikais, būk atsargi su juos pagrobusių tėvu ir būk atsargi, ypatin-
gai atsargi, su jais pačiais, galbūt jie bus mane užmiršę ar jiems bus pasakyta, jog aš mirusi. Pasikliauk su jais tuo pačiu instinktu, kuriuo visą laiką vadovavaisi, bendraudama su manimi ir žodžiai patys ateis. Paaiškink jiems, kaip aš gyvenau ir už ką kovojau, pasakyk, jiems, kad tu pati padėsi man juos susirasti, kad aš neprarasiu jų antrą kartą, kad vagis pats turi sunerimti.

O dar geriau, nesakyk jiems, kad vagis turi sunerimti ar nieko blogo apie jų tėvą, idant jie neišsigąstų. Surask juos ir atiduok jiems dienoraštį, su priešlapiu, kurį siunčiu tau.“

Tą akimirką, kai vis dar turi vieną lapą skaitymo, L nustoja skaičiuoti. Iš tenai, kur esanti, jina mato ant lovos kitą voka, baltą ir storą. Mąsto, galinti atplėšti jį ir vėliau nupirkti naują, nes tas vokas niekuo neišsiskiria. Netgi ima įsivaizduoti atplėšianti voka, pasinaudodama kavos virimo aparato garais. Bet tik smarkiai papurčiusi galvą, imasi skaityti toliau.

„Ir neužmiršk, kad noriu nuotraukų, iš tau įmanomo artumo fotografuotų nuotraukų. Padaryk viską, ko prašau, miela drauge, ir greitai sugrįžk, sugrįžk kaip įmanoma

greičiau, nes, kaip sakė viena šventoji, gyvenu, nebūdama savyje, laukdama tavo naujienų.

Galvojau, baigti šitą laišką be jokios padėkos, nes patys padėkos žodžiai pernelyg skurdūs, bandant išreikšti skolą, kurią visą laiką tau būsiu skolinga.“

Atsargiai perlenkia lapus ir padeda juos ant stalo, šalia kito voko. Neplėšia kito voko, nors smalsumas trikdo jos miegą.

SEPTYNI

Nubunda anksti, tuo pat metu, kai saulė įslenka į kambarį, ir pasiduodama impulsui, išeina į gatvę beveik tuo pat metu, kai vaikai ateina į mokyklą. Keliaudama, o kelią jau beveik prisiminė mintinai, dar kartą apgalvojo savo veiksmus. Tai, ką privalo pasakyti sekretorei ar vyriausiajai motinėlei ir tuo pat metu, kaip privalės organizuoti reportažą. Parkuodama mašiną, galvoja, kad beveik negalvodama vairavo, taip lyg būtų važiavusi iš savo kaimo į San Sebastianą. Jai visada patiko mašinos, lygiai kaip didžiulis „Renault“, taip ir mažutis „Ford“, laukiantis jos priešais josios namus - vairavimas ja visuomet buvo malonus, netgi raminantis. Įsėdi į mašiną, atsisėdi vairuotojo vietoje, ir tuo pat metu, kai užvedė variklį, paleidi muziką. O paskui jau rankos visą laiką ant vairo ir visas kūnas, valdomas lyg autopiloto.

Tomis smulkmenomis užimtas jos protas, kol kyla laiptais, šviečiant saulei, kuri dar pernelyg nekaitina. Atkakusi iki laiptų aikštelės mato, kad arkos vartai uždaryti, bet nepastebi jokio pavojaus. Durelės vartų vidury atviros,

pro tenai ir įeina. Ir tuomet, vos tiktai peržengus slenkstį, pajunta gūdžią tylą, absoliučią, vieną iš tų tylų, kutenančių paširdžius. Gerai pati nesuvokdama, kas dedasi, įeina į kabinetą, kuriame tėra dar vienas žmogus. Ne, sekretorės nėra kabinete ir jos nebus, kol baigsis jos atostogos. Ši paskambino iš namų į kolegiją, o paskui jau prakalbo apie atostogas.

Lyg fluorescentinė lempa būtų nukritusi nuo stogo tiesiai ant galvos, spindulys persmelkia L. kiaurai. Taip, juk jie turi tris šventines dienas: pirmadienį, antradienį ir trečiądienį. O be to, nepažįstamoji nieko nežino apie reportažą, jai niekas nieko nepranešė.

L. atsėdė laiptų aikštelėje, apdėjusi, dar labiau pasimetusi nei tuomet, kai dingo jos lagaminas. Pradžioje galvoja, kad pastarųjų dviejų savaitių darbas nuėjo perniek, kad tai tebuvo laiko gaišimas. Netrukus atsistoja ir bėgte pasileidžia laiptais žemyn, nors ir nežino, kur ir kokių tikslu traukia. Pasiekusi mašina vos begali sulaukyti ašaras ir meksikietis tėra vienintelis jai į galvą atėjęs išsigelbėjimas. Žinia suprantu, kad žmogus negalės pakeisti atostogų tvarkaraščio, bet privalanti išlaikyti viltį, kad jai kas nors padės. Ir tuo metu, dar prieš užvesdama mašiną, pagalvoja, kad vaikai sugrįš ketvirtadienį ir kad jai dar lieka penktadienis padaryti reportažui. Išlipa iš mašinos ir paskambina meksikiečiui. Jo dabar nėra kabinete, bet netrukus sugrįš. Palieka žinutę, kad paskambins šį vakarą jam į viešbutį.

Užveda mašiną ir patraukia į San Luisą, rajoną, kuriame gyvena vaikai. Atvažiavusi, pastato mašiną tenai pat, iš kur išvakarėse stebėjo vaikus ir pasilieka ilgą laiką sunerimusi. Saulė jau pasiekia zenitą, kai jinai išlipa iš mašinos ir pasileidžia eiti žemyn. Jeigu nieko dabar neatsigers, nebegalės ilgiau tenai būti, todėl išdrįsta išlipti iš mašinos. Bet kokių

atveju, netgi jeigu ir susitiks vaikus, jos plaukai suimti ant kaklo ir tas ją ramina.

Pirmame pasitaikiusiame bare užsisako gerai atšaldytos kolos ir nugėrus pirmą gurkšnį jai ateina mintis, kad galbūt vaikų net nėra Karakase, gali būti, kad jie išvyko praleisti tas trumpas atostogas kur nors kitur. Dar kartą viską apgalvojus, toptelėjo, kad galbūt tai paaiškina vakarykščius įvykius, kad jie galbūt bus išvykę dar savaitgalį. Sugrįžus į mašiną, ta hipotezė jai jau atrodo dar pagrįstesnė nei anksčiau. Išsitraukia sąsiuvinį su rašikliu, kuriuos visą laiką turi rankinėje ir bando išgryninti savo mintis. Bet tai beviltiška.

Jau beveik penkta valanda vakaro, kai šauna mintis traukti į Makutą. Jai visada atrodė geriau ką nors daryti, nei laukti. Todėl ilgai neanalizuodama tos minties, užveda variklį ir jau visai netrukus važiuoja greitkeliu, vedančiu į oro uostą. Jau visai nebe daug tetrūksta, kad pradėtų temti, kai pasiekia Makutą, ir ji patraukia tiesiai į kaimelio užribį, į šiaurę.

Prie jai jau pažįstamų namų įėjimo nematyti nei autobusiuko, nei kokios kitos mašinos. Kaip ir pirmą kartą, mašiną pastato ties posūkiu, link priešais esančio kelio, dešiniąja puse beveik įvažiavusi į šalikelės griovį. Link namo durų, kurias planuoja stebėti, sugrįžta taip lyg būtų išėjusi pasivaikščioti. Šiek tiek arčiau esančius krūmus, kurių anksčiau nepastebėjo, dengia raudonos gėlės. Viduje negirdėti balsų ar kitų garsų.

Pagalvoja, kad turėtų sugrįžti į viešbutį, bet to nedaro. Priešingai, nusileidžia link jūros, atrodančios lyg švinas, su neatlaisvėjančiu mazgu skrandyje. Aplinkui nieko nematyti, bet vis tiek jai nesinori rodyti ašarų; nusibraukia nuo veido kelias ašaras, kurių negali sau leisti. Atsisėda tenai,

kur prasideda paplūdimys, sulenkusi kelius ir galvą atremia į kelius. Pamažu nurimsta, vis dėlto priekaištaudama pati sau dėl savo jautrumo nuo pat atvykimo į Karakasą. Dangus vienas didžiulis raudonas skaudulys virš jūros, kartais pasigirsta paukščių rauda, bet tai ne žuvėdros - ir daugiau jokio garso.

Atsistoja, pasiima batus, priartėja prie pat kranto, kad įsitikintų, jog vanduo toks pat šiltas kaip ir oras. Paskui kilsteli ilgą sijoną, žengia kelis žingsnius link pietų, kaip pagyvenusios moterys. Ir tenai, vos už kelių metrų, pasiekia žemės rėžį, padengtą bjaurastimi, užkertančia kelią. Graži metafora, pagalvoja, grįždama į šiaurę. Mintys nenuskaidrėja, išeitis neatsiranda.

Pagalvoja, kad greitai visai sutems, kai priešais ją, vos už kelių metrų, prie pat kranto, pamato darinį. Jai besiarinant, suvokia, kad tenai žmogus ir dar už kelių žingsnių paaiškėja, kad tenai jaunas žmogus. Debesys jau pernelyg tiršti, kad saulės spindulys juos perrėžtų.

Jai belikę vos keli žingsniai iki žmogaus, sėdinčio paplūdimyje, kai ši pakelia nuo kelių parimusią galvą. Staiga su josios akimis susiduria Motinos akys. Ne, tai ne Motina, akimirksniu susivokia, tai mergaitė.

Kaip išgalėdama artinasi žvilgsniu link šiaurės. Štai ta galimybė, pagalvoja - dabar arba niekada. Bet nežino, ką pasakyti, nei kaip priėti. „Pasikliauk su jais tuo pačiu instinktu, kuriuo visą laiką vadovavaisi, bendraudama su manimi“, prisimena, o tuo pačiu ir dar kitą balsą, sakantį, kad viskas susideda iš sugebėjimo pasinaudoti sutapimais. L. laikas išsitęsia, bet praeina vos viena minutė, kai pamato mergaitę ir kai vėl atsigręžia į pietus. Mergaitė vis dar tebėdė tokioje pat pozoje. Aplinkui nematyti tėvo ar kokio

kito žmogaus, o danguje virš jūros išsižiebia pirmos žvaigždės.

Ji dar neparinko žodžių ir jai trūksta keturių ar penkių metrų iki mergaitės. Eina pirmyn, žvilgsnį įsmeigusi į smėlį, o kūną sprogdina adrenalinas. Akies krašteliu pastebi, kad mergaitė pakyla ir nori sustoti, bet tuo pat metu tas jausmas jai kelia gėdą.

„Tave atsiuntė jinai, tiesa?“ išgirsta dar nepriartėjusi. Jai nereikia pakelti akių, kad suprastų, kas prabilo. Dar kartą susiduria su Motinos žvilgsniu ir palieka žiopčiojanti, kaip žuvis, išmesta ant kranto. „Žinau, kad tave siuntė jinai“, jai sako mergaitė ir L. pritariamai linkteli.

„Mireen“, pasigirsta iš viršaus, neabejotinai nuo namų durų. Tai moters balsas ir mergaitė pajuda smėliu link krūmų, lyg prieglobsčio. Atsisaukdama atsako, kad jau pareinanti. O paskui, žvelgdama į L. pasako, kad rytoj šeštą vakare bus čionai ir patraukia link purvynės. Ir jau nuo tenai, jinai dar pasako L., kad ne, jinai nepamiršusi visiškai baskų kalbos. Ir pasileidžia bėgte į viršų, kol pradingsta dar ne visiškai sutemusiose padangėse.

